

หลวงพ่ออ่อน ญาณสิทธิ์

หลวงปู่่ออน ญาณสิริ

ชมรมพุทธศาสตร์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

คำปรารภ

ชมรมพุทธศาสน์การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
แห่งประเทศไทย ขอกราบขอบพระคุณใน
ความอนุเคราะห์ของท่านพระอาจารย์ศรีนวล
ขันตือโร รักษาการเจ้าอาวาสวัดป่านิโคร-
ธาราม จังหวัดอุดรธานี ที่เมตตาอนุญาตให้
ชมรมฯ จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “หลวงปู่อ่อน
ญาณสิริ” เพื่อน้อมนำประวัติและธรรมะของ
ท่านหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ มาเผยแพร่แก่
สมาชิกและประชาชนทั่วไป

ประวัติและธรรมะ ของท่านหลวงปู่
อ่อน ญาณสิริ ที่นำมาจัดพิมพ์นี้ ชมรมฯ
เห็นว่าควรนำมาเป็นธรรมบรรณาการ เพื่อ
เผยแพร่แก่สมาชิกชมรมฯ และผู้สนใจโดย
ทั่วไป เพื่อเป็นแบบอย่างชีวิตทั้งทางโลก
และทางธรรมแก่ผู้นำไปปฏิบัติตามได้เป็น
อย่างดี

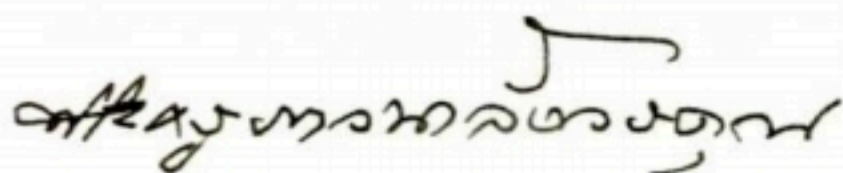
(นายสิทธิพร รัตโนภาส)

ประธานชมรมพุทธศาสน์
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

อนุโมทนาภคา

ตามที่คุณสิทธิพร รัตโนภาส ผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ประธานชมรมพุทธศาสน์ กฟผ. ได้ขออนุญาตนำประวัติและธรรมะของท่าน หลวงปู่อ่อนญาณสิริ มาพิมพ์เป็นหนังสือ “หลวงปู่อ่อนญาณสิริ” เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้ปฏิบัติงานและพุทธศาสนิกชนผู้เลื่อมใส นั้น เป็นเรื่องที่น่าสนับสนุนและน่ายินดีในเจตนาดีเป็นอย่างยิ่ง

อาตมาจึงเห็นสมควรอนุญาตให้จัดพิมพ์และเผยแพร่ได้ ด้วยความเต็มใจ และขออนุโมทนาในกุศลผลบุญอันจะเกิดขึ้นตามเจตนาดังกล่าวของคุณสิทธิพร รัตโนภาส ชมรมพุทธศาสน์ กฟผ. และทุกท่านที่เกี่ยวข้องในการพิมพ์หนังสือนี้ ให้ได้รับจตุรพิธพรชัยโดยถ้วนหน้าทุกคนทุกประการ ด้วยเทอญ

(พระครูภาวนาสังวรคุณ)
เจ้าอาวาสวัดป่าไม้ไคร้ธาราม

จิตวิทยา

จิตวิทยา คือ วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ โดยมุ่งทำความเข้าใจถึงกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ และความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจกับพฤติกรรมที่แสดงออก

จิตตวิทยา

จิตใจเน้น

จิตใจเน้น

จิตเน้นญาณ

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

ถ่ายเมื่อพ.ศ. ๒๕๑๘

ถ่ายที่วัดโพธิ์สมภารณ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓

แถวหน้าจากซ้าย อาจารย์จันทร์ (หนองคาย) หลวงพ่อบัว (อุตร) อาจารย์กงมา (สกลนคร)
อาจารย์อ่อนสา(อุตร)

แถวหลังจากซ้าย อาจารย์ฝัน (สกลนคร) อาจารย์ขาว (อุตร) ท่านเจ้าคุณวัดโพธิ์สมภารณ์
(อุตร) อาจารย์อ่อน (อุตร) อาจารย์มหาบัว (อุตร)

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ
(ภาพถ่ายเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๙)

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ไปเยี่ยมหลวงปู่ขาว อนาลโย
ที่วัดถ้ำกลองเพล ในเดือนมีนาคม ๒๕๒๔

กุฎิของหลวงปู่อนนข หลังแรก
สมัยสร้างวัดเริ่มแรก พ.ศ. ๒๔๙๖

กุฎิเก่าของหลวงปู่อนนข
หลังที่เคยสร้าง พ.ศ. ๒๕๑๕

กุฎิหลังปัจจุบันของหลวงปู่อนนข

ประวัติ

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

ปฐมวัย

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ เกิดที่บ้านดอนเงิน ตำบลแซแล อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี บิดาชื่อนี้ เมืองกลาง กาญจนบุรี มารดาชื่อนี้ บุญมา กาญจนบุรี เกิดปีชาล วันอังคารที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๔๕ แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับจัตวา ศก ๑๒๖๔ ร.ศ. ๑๒๑ ค.ศ. ๑๙๐๒ มีพี่น้องเกิดร่วมท้องเดียวกัน ๒๐ คน แต่ตายเสียเมื่อยังเล็ก ๑๐ คน ที่เหลือ ๑๐ คน เป็นชาย ๖ คน เป็นหญิง ๔ คน เรียงลำดับดังนี้

๑. นายชาลี กาญจนบุรี (ถึงแก่กรรม)
๒. นายนิสา กาญจนบุรี (ถึงแก่กรรม)
๓. นางมาพา (ถึงแก่กรรม)
๔. นายอ่อนสา กาญจนบุรี (ถึงแก่กรรม)
๕. นายสีดา กาญจนบุรี (ถึงแก่กรรม)
๖. นายคำมี กาญจนบุรี (ภายหลังบวชเป็นพระและมรณภาพแล้ว)
๗. นางสาวคำไข กาญจนบุรี (ถึงแก่กรรม)
๘. หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ
๙. นางขาว (บวชเป็นชี)
๑๐. นางแก้ว (ยังมีชีวิตอยู่)

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ปี ๒๕๒๔ ในประวัติหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ บันทึกโดย พระนิโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์ (เทศก์ เทศรังสี)

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ได้กล่าวถึงครอบครัวไว้ในอัตโนประวัติของท่าน
ดังนี้

“โยมพ่อของข้าชื่อเดิม ภูมิใหญ่ ได้ทำการปกครองช่วยเจ้าฝ่ายศักดิ์ขวา
ซึ่งเป็นบิดาของพ่อนั่นเอง อัญญาลุงเจ้าเมืองร้อยเอ็ดจึงได้ตั้งชื่อให้ว่า เมืองกลาง
พ่อข้าเป็นปราชญ์ผู้หนึ่งจำพระสุตรเช่น เวสสันดรชาดกสุตร เป็นต้น
ได้ตลอดตาย พระวินัย เช่น แปลบาลีพระปาฏิโมกข์ได้จนตาย จำคาถาวิชา
ของขลังกลางร้ายดี เสียเคราะห์ เสียเข็ญสารพัดได้จนตาย ดังนี้

โยมแม่ข้าก็เป็นปราชญ์ อ่านหนังสือไม่ได้ อาศัยแต่การฟังเทศน์
พระท่านเทศน์เรื่องพระสุตรพระวินัยให้ฟัง แม่จำเรื่องได้อย่างแม่นยำ เช่น บาลีข้อ
สั้น ๆ พระท่านเทศน์ให้ฟังมีปนกันกับเนื้อความ โยมแม่ของข้าก็จำได้มาสอน
พวกลูก ๆ หลาน ๆ ให้เข้าใจบุญและบาปได้ดี ดังนี้

โยมพ่อโยมแม่ของข้าพเจ้า วันธรรมดารักษาศีล ๕ ประจำตัว
แต่โยมแม่ประกอบอาชีพในการเลี้ยงไหม เมื่อหม่อนสุกกก็ปลงศีลสาวหลอก
เมื่อเสร็จจากธุระแล้ว ก็สมาทานศีลคืนเมื่อถึงวันพระ ๘ คำ - ๑๔ คำ - ๑๕ คำ
ไปวัดสมาทานศีลอุโบสถ รักษาตลอดวัน ๑ กะคืน ๑ เข้าแล้ว ปลงศีลกลับบ้าน
ดังนี้ แต่ตัวข้ารู้มา เห็นพ่อแม่รักษามาอย่างนี้ จนถึงวันตาย โยมแม่ตอนสุดท้าย
แห่งชีวิต ได้บวชเป็นชีรักษาศีล ๘ ด้วย ตัวข้าเป็นผู้บวชให้ ตายพร้อมหมู่ขาว
หมู่ขาว เมื่อเริ่มป่วยลง โยมพ่อและโยมแม่รู้จักวันจะตายจึงสมาทานศีล ๘ และ
รักษาให้บริสุทธิ์และก็ตายแบบสงบสมกับเป็นนักปราชญ์ทั้งสองคนด้วยดังนี้”

โยมพ่อโยมแม่ของหลวงปู่อ่อน มีอาชีพทำนา เลี้ยงฝูงโค เลี้ยงหม่อน
ทำไหมและค้าขายเบ็ดเตล็ด ในวัยเด็กหลวงปู่อ่อนจึงได้ช่วยงานโยมพ่อโยมแม่ด้วย
โดยเฉพาะการทำนาและเลี้ยงโคซึ่งเป็นงานยากลำบาก ดังที่ท่านได้เล่าไว้ดังนี้

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๔

“การทำนาของพ่อแม่ นามีอยู่ ๘ ทุ่งใหญ่ ๆ นาทุ่งใหญ่ทำกินเลี้ยงพวกลูก ๆ มา ปีไหนฟ้าฝนดี ข้าวไม่เกิดโรคต่าง ๆ ได้ข้าวปีละ ๑,๐๐๐ กว่าถึง..... จึงทุกปี พอถึงเดือน ๖ ฝนตกพอบักไถได้เท่านั้นต้องลงไถนาไปเลย จนถึงเดือน ๑๐ แรม ๘ ค่ำ เป็นอย่างได้หยุดทำนาเร็ว เดือน ๑๐ แรม ๑๒ ค่ำ จึงได้หยุดทำนาก็มี งานเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ก็เป็นการยาก ทุกข์ แทบตาย เพราะแต่ก่อนบุคคลน้อย โคนและดงกว้าง พ่อแม่มีวัวฝูง ๒๐๐ กว่าตัว ปล่อยทิ้งไว้ ตอนค่ำวัวมาคอกเอง ถ้ามันไม่มาคอก ๔-๕ วัน จึงไปตามหาไล่มาคอกที่หนึ่ง นี่ก็เป็นการยากใหญ่ของขามีวัวฝูงมากอีกหนึ่งละเมื่อวัวไม่มา ข้าไปชวนใครไปหาด้วยเขาก็รู้แล้วว่า วัวเขามันอยู่กับหมู่วัวข้า เขาก็ว่าไม่ไปคอก เพราะเขาว่า ข้าไปไล่วัวข้ามา วัวเขาก็ต้องมาด้วย ดังนี้เขาจึงว่าไม่ไป ตัวข้าก็จำต้องไปคนเดียว วัวมันไม่ว่าเราเป็นเจ้าของมัน มันอยากไปไหนใกล้ไกลมันก็ไปตามชอบใจมัน เราก็มองตามหาวัวก็ไม่รู้ว่ารอยวัวบ้านไหน เพราะมีฝูงวัวทุกบ้านในแถวนั้น โคนและดงก็รก เสื่อและงูมันก็มาก ข้าก็ต้องจำเดินหาไปกลัวหลงทางบ้านตายก็กลัว กว่าที่จะเห็นวัวก็ต้องตะวันบ่ายแล้ว ครั้งหนึ่งเป็นเดือน ๕ ข้าไปหาวัว ลืมเอาน้ำไปกินด้วย ตะวันบ่ายเห็นจะได้ ๒ โมงแล้วจึงไปเห็นฝูงวัว ตัวข้าไล่มันมาบ้านวัวตั้งหน้ามาบ้าน มันวิ่งเลย ข้าวิ่งตามมันไม่ไหว ไฟไหม้ป่าหญ้าแพรกและตอไม้่น้อยอื่น ๆ มันมีมากตื่นข้าไม่ได้ใส่รองเท้า ตอไม้มันทิ่มเท้าเอา ข้าก็ต้องเดินเอา ข้าเดินมาใกล้บ้านราว ๑๐ เส้นจะถึง เดินไปดี ๆ หัวเข่าอ่อนล้าฮวบลงเลย ข้าลุกขึ้นค่อย ๆ คลานเข้าไปหาร่มไม้ นั่งพักอยู่ครู่หนึ่งข้าลุกขึ้นวิ่งลองดู ข้าวิ่งล้าแรงใหญ่ ลุกขึ้นหาไม้เท้า ถือสองมือเท้าไปจึงถึงบ้านได้ ข้ากินน้ำหมด ๑๔ กระบวยมะพร้าวใหญ่ ๆ ข้าจุกน้ำเกือบตายอีกเหงื่อและโคลนคล้ายยางตายพุ่งออกอย่างแรง ผ่าหนังเปื่อยกหมด ข้าถอดเสื้อออก เอาพัดตัวอยู่พักใหญ่ จึงกินข้าวได้ นี่ทุกข์ใหญ่ในความมีวัวฝูงมากหนึ่งแล”

สู่ร่มกาสาพิสตร์

หลวงปู่อ่อนได้ออกบวช เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี ด้วยแรงบันดาลใจจาก การดำรงชีวิตของโยมพ่อโยมแม่ดังที่ท่านได้เล่าว่า

“พอข้าอายุ ๑๖ ปี ได้ยินพ่อแม่ผู้เป็นปราชญ์ ได้อบรมสั่งสอนในทาง พุทธศาสนาว่าการบวชนี้เป็นบุญมาก จึงมีศรัทธาใคร่จะบวชในพระศาสนา ก็ไป ลาบิดามารดา บิดามารดาก็อนุญาต แล้วก็บอกบิดามารดา ลูกบวชแล้วจะไม่สึก พ่อแม่ก็ให้พรตามความประสงค์ พ่อแม่ก็นำไปฝากให้เป็นศิษย์วัดกับท่านพระครู พิทักษ์คณานุการ วัดจอมศรี บ้านเมืองเก่า อ.กুমภวาปี จ.อุดรธานี”

หลวงปู่อ่อนบวชเป็นสามเณรอยู่ได้ ๓ พรรษา จึงได้อุปสมบทเป็นพระ ภิกษุในคณะมหานิกาย กับพระครูจันทา วัดบ้านปะโคต ปะโค อำเภอกุมภวาปี ที่วัดบ้านดอนเงินบ้านเกิดของท่าน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ขณะที่ท่านมีอายุ ๒๐ ปี ต่อมาได้ทราบข่าวกิตติศัพท์ของท่านอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ และท่านอาจารย์ เสาร์ กันตสีละ จึงได้มาศึกษาอบรมอยู่กับท่านทั้งสอง โดยถวายตัวเป็นศิษย์และ ฝึกหัดกรรมฐานด้วยความตั้งใจ หลวงปู่อ่อนประสงค์จะขอญัตติเป็นพระธรรมยุต ท่านอาจารย์เสาร์จึงมอบหนังสือนวโกวาทและปาติโมกข์ให้ท่อง ซึ่งหลวงปู่อ่อน สามารถท่องนวโกวาทจบภายใน ๔ วัน ท่องปาติโมกข์จบภายใน ๗ วัน ท่าน อาจารย์จึงยินยอมให้ญัตติเป็นพระธรรมยุตที่วัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี ในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ หลังจากนั้นหลวงปู่อ่อนได้กลับไปจำพรรษาอยู่ที่วัดอรัญญวาสี อำเภอกำบ่อ จังหวัดหนองคาย กับท่านอาจารย์มั่น นับเป็นพรรษาที่ ๑

เมื่อออกพรรษาแล้วท่านอาจารย์มั่น ได้เดินทางไปยังตำบลสามผง (อำเภอกำอูเทน จังหวัดนครพนม) หลวงปู่อ่อนและหมู่คณะ (ท่านอาจารย์สิงห์ และท่านอาจารย์มหาปิ่น) ก็ได้ติดตามไปด้วย และได้จำพรรษาที่ ๒ ที่เสนาสนะ

หลวงปู่อ่อน สุวณฺสี

๖

ป่าเมืองอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร พ.ศ. ๒๔๖๘ ในระยะนี้พี่ชายของหลวงปู่อ่อน ที่ชื่อ คำมี ซึ่งได้บวชเป็นพระคณะมหานิกาย แต่ไม่ได้ญาติเป็นธรรมยุต ได้ติดตามไปอบรมปฏิบัติด้วย ท่านได้เป็นไข้มาเลเรียและถึงแก่กรรมภาพที่เมืองอากาศอำนวยนั้น ในพรรษาตัวเอง

เมื่อออกพรรษาแล้วท่านอาจารย์มั่นได้พาหมู่คณะเดินทางไปจังหวัดอุบลราชธานี และจำพรรษาที่บ้านหนองขอน ตำบลหัวตะพาน ส่วนหลวงปู่อ่อนได้จำพรรษาร่วมกับพระอาจารย์สิงห์และพระอาจารย์มหาปิ่น ที่เสนาสนะป่าตำบลเดียวกันนั้น เป็นพรรษาที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๖๙

ออกพรรษาแล้วท่านอาจารย์มั่นได้จัดการภาระของท่านเกี่ยวกับโยมมารดาเสร็จ ท่านจำพรรษาต่อมาที่วัดบูรพาราม ในเมืองอุบล ท่านอาจารย์สิงห์และท่านอาจารย์มหาปิ่นจำพรรษาที่ท่าวังหิน บ้านสว่าง เขตนอกเมืองอุบล ส่วนหลวงปู่อ่อนจำพรรษาที่บ้านหัวงัว อำเภอยะโสธร (สมัยนั้น) นับเป็นพรรษาที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๗๐

ปฏิบัติเพื่อพระพุทธศาสนา

หลังจากออกพรรษาในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ท่านอาจารย์มั่นได้เดินทางลงไปกรุงเทพฯ กับเจ้าคุณปัญญาพิศาลเถร วัดสระประทุม และเลยขึ้นไปเที่ยวและจำพรรษาอยู่ทางจังหวัดเชียงใหม่ ท่านอาจารย์สิงห์ได้นำหมู่คณะเดินทางไปยังจังหวัดขอนแก่น ท่านจำพรรษาที่วัดโคกเหล่าंगा ส่วนหลวงปู่อ่อนก็ได้เดินทางไปกับหมู่คณะและพักจำพรรษาที่ตำบลสาวัดดี เขตจังหวัดขอนแก่น นับเป็นพรรษาที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๗๑ และท่านก็ได้อยู่โปรดญาติโยมประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่นนี้เป็นเวลาถึง ๔ พรรษา (พ.ศ. ๒๔๗๑ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๔)

เหตุผลที่หลวงปู่อ่อนอยู่โปรดญาติโยมประชากรที่ขอนแก่นเป็นเวลานาน เนื่องจากผู้คนในสมัยนั้นบางส่วนมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับจริยวัตรของพระสงฆ์สายปฏิบัติกรรมฐาน ดังที่ท่านเล่าว่า

“เมืองขอนแก่นพากันตื่นตื่นอย่างเห็นพระกรรมฐานเป็นสัตว์ เรียกพวก พระกรรมฐานว่า พวกบักเหลือ คำนว่ บักเหลือนี้เขาว่าพระกรรมฐานทั้งหลาย เป็นงูจงอาง อีหล้าคางเหลือ ฉะนั้นจึงมีคนเขาออกมาดูพวกพระกรรมฐาน เขาจำต้องมีมือถือไม้ค้อนกันมาแทบทุกคน เมื่อมาถึงหมู่พวกข้าแล้วถือค้อนเดินไปมาเที่ยวดูพระเณรที่พากันพักอยู่ตามร่มไม้ และร้านที่เอากิ่งไม้ แอ้ม และมุงนั้นไป ๆ มา ๆ แล้วก็ยื่นเอาไม้ค้อนค้ำเอว ยืนดูกันอยู่ก็มีพอควรแล้วก็พากันกลับบ้าน เสียงร้องว่า เห็นแล้วละพวกบักเหลือ พวกอีหล้าคางเหลือ พวกมันมาแห่น (แหะ) หัวผีหล่อน (กะโหลก) อยู่ป่าช้าโคกเหล่างา มันเป็นพวกแม่แล้ง* ไปอยู่ที่ไหนฝนฟ้าไม่ตกเลย จงให้มันพากันหนี ถ้าพวกบักเหลือไม่หนีภายในสามสัปดาห์ ต้องได้ถูกเหง้าไม้ไผ่ค้อนไม้สะแกไปฟาดหัวมันดังนี้ไปต่าง ๆ นานา จากนั้นไปก็มีเขียนหนังสือปักฉลากบอกให้หนี ถ้าไม่หนีก็จะเอาลูกทองแดงมายิงบูชาละ ดังนี้เป็นต้น ไปบิณฑบาตไม่มีใครยินดีใส่บาตรให้ฉัน”

เพื่อให้คนเมืองขอนแก่นรู้จักพระกรรมฐานและมีความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาดีขึ้น หลวงปู่อ่อนจึงได้จัดตั้งสำนักสงฆ์ที่ดอนปู่ตา หลังจากทำความเข้าใจกับชาวบ้านได้ระยะหนึ่งแล้ว ปรากฏว่ามีพวกมิจฉาทิฐิซึ่งมีจารย์สังข์เป็นหัวหน้า พร้อมกับพวกอีก ๒ คนพากันหาเรื่องขับไล่หลวงปู่อ่อน โดยอ้างว่าการที่หลวงปู่อ่อนอยู่ ณ ที่นี้ เป็นเหตุให้เจ้าปู่อยู่ไม่ได้ หากไม่มีเจ้าปู่

* แม่แล้ง : ผีชนิดหนึ่ง ชาวอีสานถือว่าเป็นตัวเสนียดทำให้ฟ้าฝนไม่ตก ต้องให้หมอสีทำพิธีขับไล่ ฟ้าฝนจึงจะตกต้องตามฤดูกาล

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๘

แล้วผีตัวอื่นก็จะมากินลูกเล็กเด็กแดงตายหมด หลวงปู่อ่อนได้พยายามชี้แจงด้วยข้อธรรมะ เพื่อให้ชาวบ้านผู้คัดค้านเข้าใจ แต่จารย์สังข์ก็ยังไปฟ้องร้องต่อนายอำเภอ ซึ่งเหตุการณ์ตอนนี้หลวงปู่อ่อนได้เล่าว่า

“นายอำเภอถามพวกจารย์สังข์ จารย์สังข์ก็บอกตามเรื่องที่ได้พูดกันมา นายอำเภอดูใหญ่ว่าเอาผีมาขึ้นศาล ศาลอำเภอนี้ ไม่ใช่ศาลผี ทั้งกฎหมายชำระผีเจ้าแผ่นดินก็ไม่ได้ตั้ง ไม่มีจะเอากฎหมายไหนมาชำระให้แล้ว ท่านนายอำเภอสั่งเสมียนไปเอาโซ่มา จะจับพวกนี้มันเอาผีมาขึ้นศาลเรา ดังนั้นพวกจารย์สังข์ก็ได้วิ่งลงศาล แดกกันหนีไปขึ้นศาลเจ้าเมือง

ท่านเจ้าเมืองท่านได้สั่งสอนให้ออกจากการนับถือผี ท่านว่าท่านได้สั่งให้ข้าออกไปขับผีให้ตีแล้ว ถ้าสิ่งใดขาดเขียนท่านจะจัดมาถวายข้า ให้ไปเอากับท่าน ท่านเจ้าเมืองบอกให้พวกจารย์สังข์ลงจากศาลของท่านไปจารย์สังข์ก็ได้พาหมู่ไปศาลยุติธรรม ฟ้องต่อผู้พิพากษา

ท่านผู้พิพากษาก็โทษพวกจารย์สังข์ว่าเอาผีขึ้นศาลยุติธรรมของท่าน ท่านให้เสมียนเอาโซ่มาจะจับอีก ท่านบอกพวกจารย์สังข์ว่า เอาเงินมาแปลง (เสียค่าปรับ) ศาลยุติธรรมของท่านอีก ๕๐๐ บาท เพราะหาว่าประมาทศาลยุติธรรม พวกจารย์สังข์ก็ได้วิ่งหนีกันอีก ก็พากันไปร้องขอให้เจ้าคณะจังหวัดเจ้าพระครูพิศาลให้ไล่ข้าหนีให้ได้

ท่านพระครูพิศาลท่านบอกว่า ฉันส่งพระไปสอนพวกเธอละผีตีดีแล้ว มันจะยุ่งอะไร ท่านไปเอาไม้ค้อนเท้าไล่ตีเอา วิ่งหนีท่านอีกพวกจารย์สังข์เขาพักเวลาอีก ๓ วัน เขาไปฟ้องนายป่าไม้เรื่องตัดไม้มาทำกระท่อม

นายกรมป่าไม้ออกไปสืบสวนดู ท่านอาจารย์สิงห์อาจารย์มหาปิ่นก็ออกไปด้วย วันนายป่าไม้ออกไปนั้น นายป่าไม้ท่านว่าพวกจารย์สังข์ฟ้องผิดไม้เป็นกิ่งไปฟ้องว่าไม้เป็นต้น นายป่าไม้จึงว่าพวกจารย์สังข์ว่า ฟ้องผิดทำให้

ท่านเสียเวลา นายป่าไม้จะจับเข่าอีก ทั้งนายป่าไม้หาว่า พวกจารย์สังข์นี้เบียดเบียนพระพุทธศาสนา ให้พระยุ่งยาก พวกนายป่าไม้จึงจะจับเอาจริง ๆ พวกจารย์สังข์ก็ได้ขอร้องไม่ให้นายป่าไม้จับจนถึงกับร้องไห้ นายป่าไม้ก็อนุญาตให้ไม้ ๔ ต้นใหญ่ ๆ มาทำกุฏิและศาลาวัดนั้นให้ถาวรขึ้น พวกจารย์สังข์รับรองค่านายป่าไม้ ท่านจึงให้หยุดเรื่องกันไป”

หลังจากนั้นจารย์สังข์และพวกอีก ๒ คน ได้เสียชีวิตตามกันใน ๓ สัปดาห์ ส่วนพวกที่เหลือได้นำดอกไม้รูปเทียนมาขอขมาหลวงปู่อ่อน

ชีวประวัติของหลวงปู่อ่อน ในช่วงต่อจากนี้ พระนิโรธรังสี คัมภีร์ปัญญาจารย์ (เทศก์ เทศรังสี) ได้บันทึกไว้ว่า

“เมื่อออกพรรษาที่ ๘ (พ.ศ. ๒๔๗๔) แล้ว เจ้าคุณสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ติสโส อ้วน) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งพระเทพเมธาจารย์ เป็นเจ้าคณะมณฑลที่โคราชได้เรียกพระกรรมฐานทั้งหมดให้ลงไปโคราช โดยพันตรีหลวงชาวนิคคมเขต ผู้บังคับกองตำรวจ ๒ ได้ถวายที่ดิน ๘๐ ไร่ ให้สร้างเป็นวัด ชื่อว่า วัดศาลวัน ที่ดินนี้อยู่ใกล้บริเวณห้วยรถไฟโคราช ท่านอาจารย์สิงห์และคณะรวมทั้งหลวงปู่อ่อนจึงได้เดินทางไปโคราช และอยู่จำพรรษาที่วัดศาลวันนั้น นับเป็นพรรษาที่ ๙ (พ.ศ. ๒๔๗๕) ของหลวงปู่อ่อน

จากนั้นหลวงปู่อ่อนก็ได้ช่วยเหลือท่านอาจารย์สิงห์ในการเผยแพร่อบรมศีลธรรมแก่พุทธบริษัท มีภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ตลอดถึงประชาชนทั่วไปเป็นอันมาก ในเขตโคราช ได้ชื่อว่าท่านเป็นกำลังใหญ่ อันสำคัญของท่านอาจารย์สิงห์องค์หนึ่งทีเดียว ท่านอยู่จำพรรษาในเขตโคราชเรื่อยมา จนกระทั่งต่อมาเมื่อท่านอาจารย์มั่นกลับจากเชียงใหม่มาทางภาคอีสาน เมื่อพ.ศ. ๒๔๘๓ จำพรรษาที่วัดป่าโนนนิเวศ และที่หนองน้ำเค็ม จังหวัดอุดรธานี โดย

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

๑๐

ลำดับ จากนั้นท่านได้ไปทางจังหวัดสกลนคร เที้ยวและจำพรรษาอยู่แถบบ้านโคกบ้านนามน ตำบลตองโขบ เป็นเวลา ๓ พรรษา แล้วจึงเดินทางกลับบ้านหนองผือ อำเภอพรรณานิคม ในปีพ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งท่านได้พักและจำพรรษาอยู่บ้านหนองผือนี้ จนถึงกาลจวนวสานของท่านพระอาจารย์มั่น”

หลังจากท่านอาจารย์มั่นมรณภาพแล้ว หลวงปู่อ่อนยังคงปฏิบัติภารกิจเพื่อทำนุบำรุงพระศาสนาต่อไป ดังที่พระจันทโทปมาจารย์ ซึ่งเป็นญาติกับหลวงปู่อ่อน ได้บันทึกประวัติของหลวงปู่อ่อนในช่วงนี้ว่า

“พ.ศ. ๒๔๙๓ เมื่อจัดการถวายเพลิงศพพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต แล้วหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ได้เที่ยววิเวกไปถึงเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และได้จำพรรษาอยู่วัดนี้ด้วย ๑ ปีจากนั้นก็ได้กลับคืนมาที่วัดป่าسالวัน นครราชสีมา ได้สร้างกุฏิขึ้นช่วยพระอาจารย์สิงห์ ขันตยาคโม ทั้งได้หล่อพระประธานขึ้นอีก ๒ องค์ ต่อมาพระอาจารย์สิงห์ ขันตยาคโม ได้เป็นพระราชาคณะที่ “พระญาณวิศิษฎ์วิริยาจารย์” ต่อมาหลายปีท่านกลับจากจังหวัดปราจีนบุรี จึงได้มรณภาพที่วัดป่าسالวันนี้เอง เมื่อพระคุณท่านพระญาณวิศิษฎ์วิริยาจารย์ได้มรณภาพแล้วทางการคณะสงฆ์จึงได้แต่งตั้งหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ เป็นเจ้าอาวาสแทนอยู่ประมาณ ๑ ปี แต่ท่านไม่ชอบจึงได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นเจ้าอาวาส ท่านเห็นว่าขัดข้องต่อการออกกรุกขมูลวิเวกไปตามสถานที่ต่าง ๆ

พ.ศ. ๒๔๙๖ พระคุณท่าน เจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ ผู้เป็นพระอุปัชฌาย์ เห็นว่าหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ได้ลาออกจากเป็นเจ้าอาวาสวัดป่าسالวัน นครราชสีมาแล้ว จึงมีบัญชาให้กลับมาจังหวัดอุดรธานีเพื่อให้แสวงหาสถานที่สร้างวัดป่าที่เห็นว่าเหมาะสมให้เป็นสถานที่หลบภัยสงครามที่จะเกิดขึ้นอีก เพราะสมัยนั้นกลิ่นสงครามยังกรุ่นอยู่ หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ จึงได้แสวงหาสถานที่สร้างวัดป่าไม่ให้ไกลนักจากวัดโพธิสมภรณ์ เพื่อความสะดวกให้แก่พระคุณท่าน เจ้าคุณ

พระธรรมเจดีย์ ท่านจึงคัดเลือกเอาได้ที่ดงป่าช้า (พื้นบ้านเรียกป่าช้า) เป็นที่รมณียสถานอันรื่นรมย์สมควร วิเวกประกอบทำความเพียรภาวนาที่บ้านหนองบัวบาน ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จึงได้นำความมากราบเรียนพระคุณท่าน ท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ ท่านเห็นชอบด้วย

พ.ศ. ๒๔๙๖ นี้เอง หลวงปู่อ่อนจึงได้เริ่มลงมือสร้างวัดนี้ (วัดป่านิโครธาราม) ได้ปลูกกุฏิ ศาลาการเปรียญ โบสถ์ขนาดใหญ่ ๒ ชั้น พระประธานปางเชียงแสนขนาดใหญ่ สร้างด้วยโลหะ (ทอง) ประดิษฐานตระหง่านอยู่ในโบสถ์โบสถ์ก็ดี พระประธานก็ดี ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน และทั้งสวยงามที่สุด”

ทั้งนี้ ในส่วนของอัตโนชีวประวัติหลวงปู่อ่อนได้เล่าถึงการสร้างวัดป่าแห่งนี้ไว้ว่า

“ปัจจุบันได้มาสร้างวัดป่านิโครธาราม บ้านหนองบัวบาน ต.หมากหญ้า อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี ได้ประมาณ ๒๐ กว่าปี ได้สั่งสอนอบรมพุทธบริษัท ชาวเมืองอุดรฯและจังหวัดใกล้เคียงต่าง ๆ จนมีศรัทธาเลื่อมใสบริจาคทรัพย์มาเพื่อปัจจัย ๔ เมื่อมีมากขึ้นจึงคิดทำพระอุโบสถ อันเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนา เป็นพระอุโบสถที่ทำสังฆกรรมทำเป็น ๒ ชั้นใหญ่สูงด้วย และมาระลึกถึงพระคุณของพระอาจารย์ใหญ่ทั้งสอง คือ พระอาจารย์ใหญ่เสาร์ พระอาจารย์ใหญ่มั่น ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนและประสิทธิ์ประสาทความรู้ความฉลาด ตลอดหนทาง พันทุกข์ทุกประการ และหนทางปฏิบัติกรรมฐาน จึงได้คิดสร้างพระประธานใหญ่ หน้าตัก ๗ ศอก หล่อด้วยทอง สูง ๑๐ ศอก ประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถ อันประจักษ์แก่ตาพวกท่านทั้งหลายอยู่เวลานี้ ให้นามว่า พระธรรมสัตตะโพชฌงค์ะ พุทธสัมพันธูญ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของพระอาจารย์ใหญ่ทั้งสอง ด้วยเป็นการตอบแทนบุญคุณของท่าน ที่ท่านได้มอบภาระศาสนาให้ ก็ได้รับคำของท่านแล้ว จึงได้นำสนองบุญคุณของท่านโดยเคารพ”

ปัจฉิมวาร

พระจันทโศปมาจารย์ ได้เล่าถึงชีวิตช่วงสุดท้ายของหลวงปู่อ่อนไว้ดังนี้

“พ.ศ. ๒๕๑๘ หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ได้เริ่มอาพาธด้วยโรคกระเพาะอาหารเป็นต้นมา จนได้รับการผ่าตัดไปครั้งหนึ่ง ในปีเดียวกันนั้นก่อนเข้าพรรษา ก็ได้รับการผ่าตัดอีกเกี่ยวกับลำไส้จุดตันอีก รวมเป็น ๒ ครั้ง ตอนนั้นไปก็ได้ทำการรักษามาตลอดปีก็พอทรงตัวอยู่ได้ สังขารร่างกายของท่านก็ทรุดโทรมมาก สุขภาพร่างกายก็ไม่แข็งแรงเท่าที่ควร ถึงอย่างนั้นท่านก็ยังพยายามอดสาหะพยายามทำกิจของพระพุทธศาสนาสงเคราะห์คณะศรัทธาญาติโยม ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาศึกษาพระธรรมวินัยอบรมสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานตลอดมาจนถึงวาระสุดท้าย รวมระยะท่านไม่แข็งแรงเป็นเวลา ๕ ปีผ่านมา การอยู่ฉันภัตตาหารของท่านก็เปลี่ยนแปลงไปโดยมาก ท่านจะฉันภัตตาหารเผือกมันเป็นส่วนมาก หลังจากทำการผ่าตัดการฉันภัตตาหารไม่เต็มส่วน ถ้าฉันภัตตาหารที่ไม่ถูกธาตุ หรือผิดเวลาเหล่านี้ มักมีอาการท้องร่วงตลอดมา แต่ท่านก็ได้พยายามรักษามาทั้งภายในและภายนอก พอทรงตัวอยู่

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เดือนพฤษภาคม วันที่ ๒๓ ท่านก็เริ่มอาพาธวันที่ท่านอาพาธนั้นตอนเช้าท่านก็ยังไปบิณฑบาตมาฉันภัตตาหารตามปกติธรรมดาเหมือนทุกวัน พอฉันภัตตาหารเสร็จท่านก็ได้เข้าพักผ่อนตามที่เคยปฏิบัติมาประจำ เวลาประมาณเที่ยงวันท่านก็เคยออกมาต้อนรับแขกที่มานมัสการประจำ วันนั้นเห็นผิดสังเกตท่านไม่ออกจากห้องพักตามปกติ ลูกศิษย์ที่คอยปฏิบัติอยู่ใกล้ชิดจึงไปดู และเรียกแต่ท่านไม่ขานตอบ จึงได้เปิดประตูเข้าไปดูเห็นอาการนอนเพียบอยู่ถึงถามก็พูดไม่ได้ ตั้งแต่ขณะนั้นมา จึงได้เอาท่านออกมาข้างนอกทำการพยาบาลกันเต็มความสามารถ เห็นอาการไม่ดีขึ้นจึงได้ไปตาม

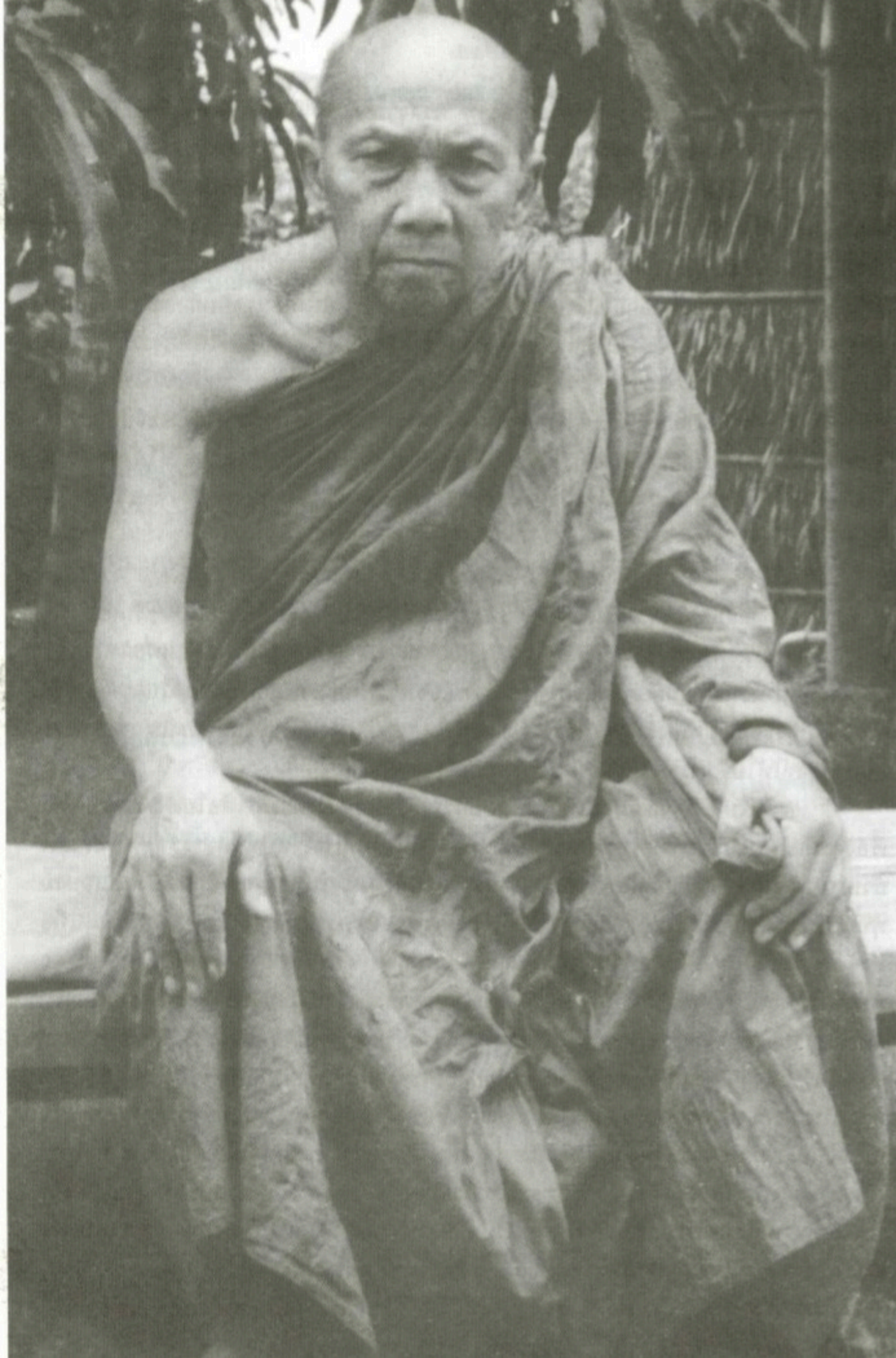

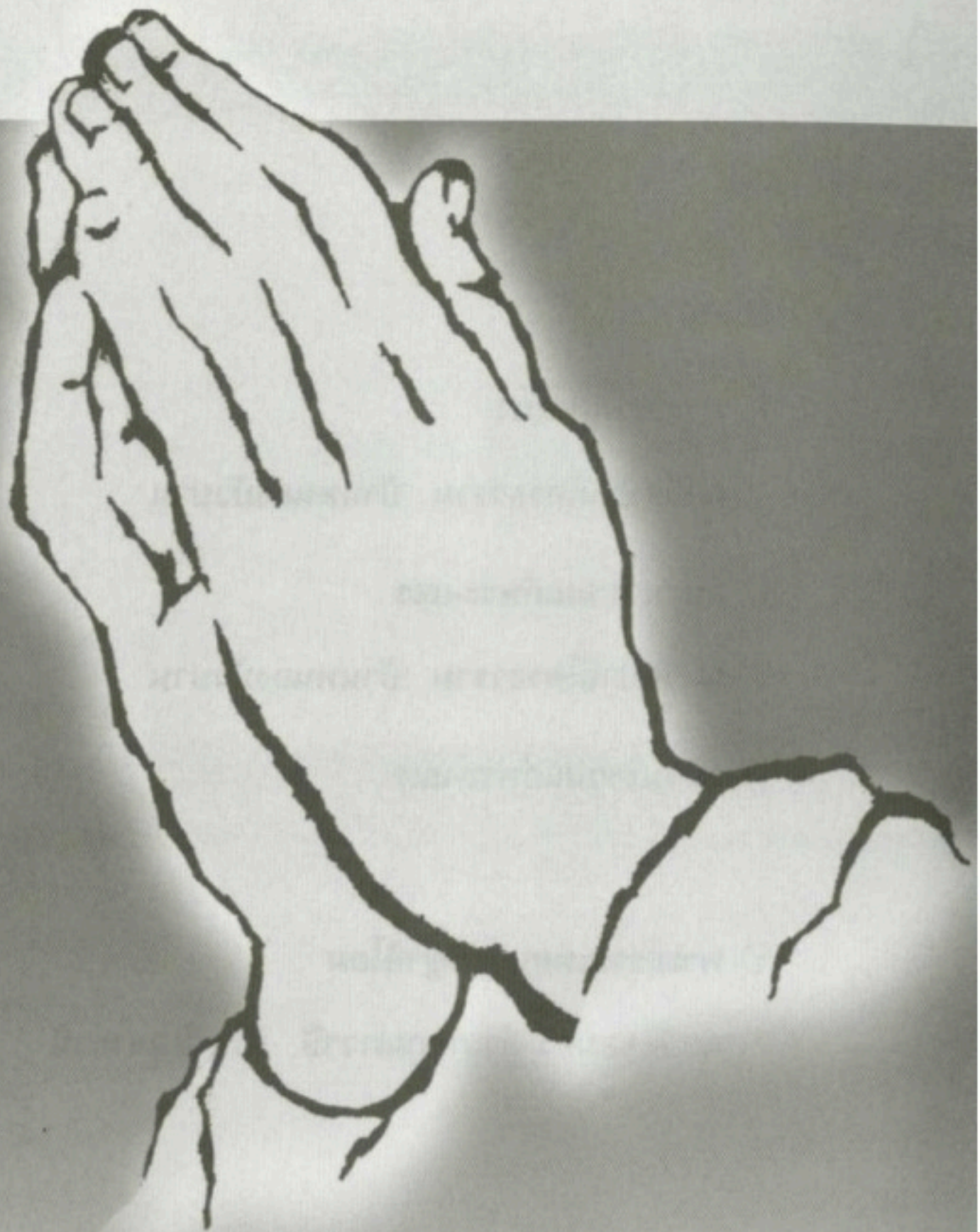
เอาหมอนที่โรงพยาบาลมาตรวจรักษา นายแพทย์ตรวจดูอาการพบว่า เป็นโรคเส้นโลหิตในสมองอุดตันหรือเส้นโลหิตในสมองตีบ แพทย์ก็แนะนำให้เอาไปพักฟื้นที่โรงพยาบาลอุดรธานี วันต่อมาวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๔ จึงได้ติดต่อขอรถพยาบาลนำส่งโรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม อุดรธานี แพทย์ก็ให้การักษาจนสุดความสามารถอาการก็ไม่ดีขึ้น

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๒๔ จึงได้นำขึ้นเครื่องบินจากอุดรธานีส่งโรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ ให้แพทย์รักษาจนสุดความสามารถอาการยังไม่ดีขึ้น วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๔ ก็ได้นำท่านไปตรวจสมองที่โรงพยาบาลรามาย แล้วก็นำกลับโรงพยาบาลศิริราชอีก แพทย์ให้การรักษาเป็นอย่างดี เช่น นายแพทย์ประวัติน หงษ์ประภาส และนายแพทย์ประกิจ เหล่านี้เป็นต้น แต่อาการยังไม่ดีขึ้น วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๔ เวลากลางคืน วันพุธ ๐๔.๐๐ น. ท่านก็ได้มรณภาพไปด้วยอาการอันสงบ ต่อหน้านายแพทย์และคณะลูกศิษย์ที่ติดตามรักษา"

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ได้ดำรงชีวิตเพื่อพระพุทธศาสนา นับตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี ได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และตั้งมั่นปฏิบัติสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐานโดยเฉพาะ จนถึงวันมรณภาพรวมชนมายุได้ ๘๐ ปี

พร:ธรรมาเทชาชา

๑ พระธรรมเทศนา

ณ วัดป่าไม้ไคร้ธาราม บ้านหนองบัวบาน

๑ อบรมธรรมแก่พระ-เณร

ณ วัดป่าไม้ไคร้ธาราม บ้านหนองบัวบาน

๑ อบรมธรรมแก่พระ-เณร

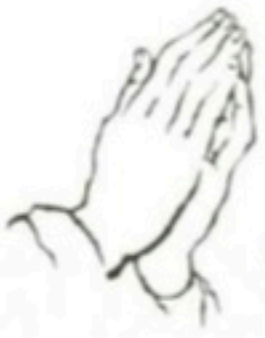
๑ พระธรรมเทศนาแก่ญาติโยม

ณ วัดจอมศรี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

พระธรรมเทศนา

ณ วัดป่าไม้ไคร้ธาราม บ้านหนองบัวบาน

อันโอวาทคำสอนของพระพุทธเจ้า คำว่าพุทธะ พุทธะคำนี้ได้แก่ใจของพวกเรา ใจนี้มันเป็นผู้มาเกิด เมื่อมันเข้ามาสู่ปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา มันหากรู้มาจนที่สุดคลอด มันก็รู้มาในความยาก ความเกิดแต่ก่อนอยู่ในครรภ์ของมารดา มารดากินแล้วก็ซาบซึ่งไปเลี้ยง ไม่ได้กินด้วยเจ้าของเอง จนจะคลอดออกมาแล้ว เมื่อออกจากครรภ์มารดาแล้ว เจ้าของต้องกินเอง จึงจะเป็นอันว่าได้กินนี้แหละ แต่เมื่อกินเข้าไปมันก็เลยมีความรู้ขึ้น รู้จักเรียกพี่น้อง พ่อแม่ขึ้นมาหลายชั้น พระองค์จึงได้เทศนาไว้ว่า บุคคลที่มีใจหนาเตี้ยวันนี้เพราะมีกิเลสคือความรักทั้งปวง นี้แหละที่เข้าไปจับใจ สมกับที่พระองค์เทศนาแก่พระจุฬปัฏญกกว่า ไรโซ หาระนัง รัชังหาระติ แต่ว่าพระองค์เทศนาพระจุฬปัฏญกนั้น ท่านให้ผ้าเช็ดหน้าผืนหนึ่งแก่จุฬปัฏญก กับให้คำภาวนาอย่างนี้ในใจ ผ้าเช็ดหน้านั้นยื่นให้ไปเช็ดหน้า ไม่ให้เอาไปเก็บรักษาไว้ ให้ขยำขยี้มันอยู่อย่างนี้ ผลที่สุดผ้าที่ถูกเหมือมือมันก็สกปรก พระจุฬปัฏญกก็ระลึกได้ในใจว่าเมื่อเกิดขึ้นมาที่แรก มันของเราที่เราลูบคลำอยู่ที่นี่ เหตุนี้ใจเราก็ก่เหมือนกันเกิดมาแต่น้อย พอพูดเป็นเช่นผู้มีอุปนิสัยเห็นของเราที่เราลูบคลำอยู่ที่นี่ เหตุนี้ใจเราก็ก่เหมือนกันเกิดมาแต่น้อยพอปากเป็นเช่นผู้มีอุปนิสัย เห็นพระมาบิณฑบาต ก็เรียกพ่อเรียกแม่ให้ไปใส่บาตร ผลที่สุดก็อยากใส่ด้วย เพราะใจเป็นใจใสคือ ตั้งแต่ชาติหลังติดมามันจึงเป็นผู้อยากทำบุญ จึงเห็นพระไปบิณฑบาตจึงเรียกพ่อเรียกแม่ พ่อแม่ไม่ไปก็ร้องไห้ เพราะว่าใจเดิมเป็นใจใส รู้จักบุญรู้จักกุศลอยู่อย่างนั้น ครั้นต่อมาก็เหมือนองค์พระจุฬปัฏญกเอามือลูบผ้า และขยี้ผ้ามันก็ติดขี้มือเหมือมือมันก็ดำเข้า ใจมันเกิดมานาน มัน

หลวงปู่อ่อน ญาณวิจิ

๑๘

ก็เลยรู้จักคิด ความคิดนั้นแหละเป็นสนิมของใจ เป็นสนิมจับใจทำให้มืดดำ เหตุนั้นพระจุฬปัญญาตจึงได้วางเสียความที่ลูบผ้าหรือขยี้ผ้า มาระลึกคำภาวนา ในใจว่า ระโชหะระนัง ระชังหะระติ อย่างนี้ ก็คือว่า ใจนั้นแหละ มันรู้สมมุติของโลก สมมุติว่าพ่อ ว่าแม่ พี่น้อง วัว ควาย อะไรสารพัดมันรู้อย่างนี้แหละ เมื่อมันรู้อย่างนี้ไม่ใช่ว่า มันรู้เฉยๆ มันกลายเป็นสนิมจับใจให้มันมืดมัวให้มันไม่สว่าง เหตุนี้จึงว่า ระชังหะระติ นั้นหมายความว่าให้แก้ แก้ที่มันถูก คือมันถูกใจ สมมุติเข้าไปจับใจให้มืดมัว ธรรมดาเราจะแก้เชือก วัว เชือก ควาย ให้แก้ตรงที่ผูก มันจึงจะหลุด จะแก้ที่อื่นที่ไม่ใช่ที่ผูกมันก็ไม่หลุดสักที ถ้าผูกตรงไหนให้แก้ตรงนั้น อันนี้เรามาผูกใจ แต่ท่านเรียกอย่างหนึ่งว่าตัดหา ตัดหาเป็นเครื่องผูกคนและสัตว์ มันเป็นของแน่นแข็งกว่า ใครจะเอาเชือกหรือโซ่มาผูก สำหรับพวกเรามันเป็นของแก้ได้ แต่ตัดหาผูกมันแก้ไม่ได้ มันเหนียวมันแข็งกว่าเชือก กว่าทุกอย่าง เหตุนี้อย่างใจของเราก็เป็นอย่างนั้น มันก็ติดตัดหา นั้นแหละมันเป็นของจับใจ ของเราก็เป็นไปตาม เหมือนอย่างของด้ายๆ อยู่ในมือเรา ไปจับผ้าที่ชาวบริสุทธิให้ดำไปตามสีที่เอาไปจับนั้น ใจมันขาว เมื่อมีพวกนี้เข้าไปจับทำให้มันดำ ท่านให้ชื่อว่า กิเลสจับ เหตุนี้จึงว่าเราต้องแก้กิเลส อย่างพระจุฬปัญญาต หยุดขยี้ผ้า เข้าภาวนาจิตรวม เข้าไปถึงใจที่มันมีความรู้เข้าไปจับไปฟอกออก พระจุฬปัญญาต บวชได้เจ็ดปี ผลที่สุดก็เลยได้อรหันต์ เลยเนรมิตตัวของท่านเองผู้เดียวให้ได้ ตั้งพันองค์ วันนั้นหมอโกมารภัก หมอรักษาพระองค์ทำบุญ นิมนต์พระองค์เจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐ ไปฉันที่บ้าน พอพระมหาปัญญาตทำหน้าที่เป็นผู้แจกอาหาร เสร็จแล้วจึงกราบทูลพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่พระพุทธเจ้าบอกว่าภิกษุยังมาไม่หมด จึงสั่งให้ไปนิมนต์พระที่เหลืออยู่ในวัด พอไปถึงก็เห็นพระตั้งพันร้องเรียกนิมนต์ ก็บอกว่า พระจุฬปัญญาตทั้งหมดก็เลยนิมนต์ไม่ได้ กลับไปบอกว่า พระมีตั้งพันองค์ไม่รู้ว่าคุณไหนเป็นพระจุฬปัญญาต พระองค์จึงให้ไปนิมนต์อีก

ให้ดอกไม้รูปเทียนยื่นให้เลย ถ้าองค์ไหนจับดอกไม้ ก็ให้จับมือองค์นั้น คนที่ไป
 นิมนต์ก็เลยทำตามจึงได้นำตัวมา ตามประวัติของจุฬปัญญาถกมีไว้ว่า เมื่อบวชแล้ว
 เรียนคาถา ๔ บาท ๓ เดือนไม่จบ เพราะความทึบ ความมืดหนา แต่ว่าเมื่อฉัน
 บิณฑบาตเสร็จ พระองค์ให้อนุโมทนา เทศนา ท่านไม่เห็นตกใจขึ้นเทศนาเลย
 เทศนาอธิบายธรรมได้ดีเหมือนกับพระองค์เทศนาเอง เรื่องเหตุผลคาถาเป็นอันว่า
 แจ่มแจ้ง ท่านพระมหาปัญญา ผู้พี่ชาย จึงรู้ว่าน้องชายของเรานี้ได้สำเร็จอรหัตต์
 แล้ว เพราะฉะนั้นเราไม่รู้โลก หรือเขาว่าเราไม่รู้ แต่แท้ที่จริงความมันเป็นสนิมจับใจเรา
 ทำใจเราให้หลงไปตามเหตุผลอันนั้น เราเกิดขึ้นมาเราก็ไม่ว่าเรามีโลก มีโกรธ
 มีหลง มันก็มีแต่ว่าอยาก มีความทุกข์ร้องไห้ ให้พ่อแม่ หรือใครป้อนข้าว กินอิ่ม
 แล้ว ไม่มีแรงก็นอน มีอยู่เท่านั้นรู้จักแต่ทุกข์ คือความอยากนั้น แต่เดี๋ยวนี้มัน
 เลयरู้มาก เรารู้แต่ที่จริงไม่เห็นเราไม่รู้ พระองค์ว่า สัจญาคือความจำ มี จำพ่อ จำแม่
 จำ วัว ควาย และสิ่งต่างๆ สารพัดเรื่อง เราก็มั่นเป็นจริงทุกอย่างที่เราจำทุกอย่าง
 ที่เรารู้ ทุกอย่างก็เลยกลายเป็นสัจญา ไม่ใช่ปัญญา ปัญญาเป็นของรู้อย่าง
 พระพุทธเจ้ารู้ นั่นเรียกว่าปัญญา เราเลยเอาสัจญามาเป็นปัญญา มันก็เลยไม่
 พันทุกข์ เพราะว่าสัจญา พระองค์มีไว้แล้วว่า สัจญาอนิจจา คือของไม่เที่ยง
 สัจญาอนัตตา สัจญาเป็นอนัตตา เป็นของไม่มีตัวตนเราจะเอาสัจญาไปเป็นตัวตน
 สัตว์บุคคลในโลกจะได้อะไรคือ ตัวตนเพราะว่าโลกมีแต่สมมุติ พระองค์จึงเทศนา
 ไว้ว่า อุปปาทา วา ภิกขเว ตถาคदानัน ออุปปาทา วา ตถาคदानัน อุปปาทา วา
 แปลว่าเกิดขึ้น ภิกขเว เราเกิดขึ้นก็เห็นโลกเป็นอยู่อย่างนี้ ออุปปาทา วา
 ไม่ได้เกิดขึ้นมา โลกก็เป็นอยู่อย่างนี้ เราไม่ได้แต่งโลก โลกเป็นมาก่อนเรา มันเป็น
 อยู่อย่างนี้มาแล้ว เราก็เลยมารู้จักโลกอยู่อย่างนี้แหละ ตามโลกรู้กันอยู่ แต่ว่าจะ
 หาเอาตัวมัน ตัวมันจะอยู่ที่ไหนเช่น วัว ควาย เบ็ด ไก่เหล่านี้ ยกตัวอย่าง ไก่
 เราจะเอาอะไร เอาขนมันหรือเป็นไก่ ถ้าเอาขนมันออกซะ ก็ไม่รู้ว่าไก่อยู่ที่ไหน

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๒๐

ถ้าไปเห็นเนื้อ เราก็กว่าเนื้อชะ เห็นกระดูก เราก็กว่ากระดูกชะ เลยไม่รู้ตัวมันอยู่ที่ไหน แต่ว่าเราได้จับไก่อยู่นี้แหละ ผลที่สุดเราก็กว่าไม่เห็นว่าเป็นตัวมันสักที พระองค์จึงได้เทศนาว่า สมมุติว่า สัตว์นั้น สัตว์นั้นก็คือความจำดังกล่าวมาแล้ว มันไม่มีตัวดอก มันมีแต่สมมุติเฉยๆ โลกสมมุติว่าอย่างไร ก็ว่าตาม อย่างที่เราเรียกว่า โลกเจริญอยู่ทุกวันนี้ แต่ก่อนเงินก็เอาเงินเอาทองมาหล่อเป็นเงิน เตียนนี้เขาเอากระดาษมาทำเป็นเงิน กระดาษก็เลยเป็นเงินไปตามสมมุติ อันอื่นก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกันก็เป็นแต่สมมุติหาตัวไม่เห็น พระองค์จึงว่า อุปปาทา วา อนุปปาทา วา โลกมันมีธาตุ ๔ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ธมฺมภูฏิตตา ธมฺมนิยามตา เรานิยมสมมุติอย่างเราสมมุติ ว่าว้าว ว่าควาย ที่จริงแล้วของเหล่านั้นเขาก็ไม่รู้ เป็นแต่เราสมมุติเป็นชื่อต่างๆ กัน หากว่าไปเอาอันเก่าก็ได้ ชื่อว่าไปเอาสิ่งมันเก่าไปเอาว้าวก็ได้ชื่อว่า ไปเอาว้าวอันนั้นแหละ สมมุติว่า ว้าวก็มีธาตุทั้ง ๔ ถ้าว่าไปเอาอันอื่นก็ไม่ว่าจะไปเอาอะไร จึงให้สมมุติต่างกันไปในนั้นแหละ จัดให้มันเป็นธาตุ ๔ ท่านว่าอย่างนี้ นี่แหละท่านว่าความสมมุติอันนี้ มันเข้าไปจับใจพระจุฬปัญญาตกให้ใจมืด ท่านจึงวางเสีย ขยำผ้าภาวนาเข้าไปหาใจ พอเข้าถึงใจ ใจมันก็เลยรู้ว่า เป็นสภาวะธาตุ มันไม่ใช่อะไรหรอก สมมุตินี้มันเป็นแต่สมมุติว่าเฉยๆ ความหลงสมมุติแล้วว้าวใช่ นั่นแหละมันหลง ท่านจึงว่ามารกิเลสสัตถุญา สัตถุญาก็คือประตุ มันไม่มีหัว ไม่มีก้น มันไม่หันไปตามผู้ปิด ใครจะผ่านก็ผ่านเลย ฉันทประตุไม่มีหัว ไม่มีก้น สัตถุญาก็เหมือนกัน

คนถ้าเป็นธาตุ ๔ อยู่ ขี้ผึ้ง(ขี้เมฆ, หมอก) บังแสงอาทิตย์ มันดำเนินแสงไปตามขี้ผึ้ง(ขี้เมฆ)นั้น ที่จริงพระอาทิตย์ก็ใสอยู่ไม่ได้มืด แต่ขี้เมฆมาปิดเลยเป็นไปตามขี้เมฆอยู่อย่างนี้แหละ เราผู้อยากเป็นทุกข์เราก็กว่า สมมุติเข้าใจอย่างนี้ก็ว่าไปตามเขา ถ้าหากว่าเรารู้ที่อยู่ในใจเรว่ามันไม่ใช่บังสมมุติหรอก แต่แท้จริงไม่มีหรอก มันมีแต่สมมุติชื่อ นี่จึงว่าใจของเราว่า พระพุทธ พระธรรม

พระสงฆ์ หัวใจนั้นแหละเป็น ไม่ใช่เอาอะไรมาเป็นหрок ท่านรู้ ท่านจึงเอาหัวใจ เป็นผู้รู้แจ้ง เราก็มเหมือนกันท่านให้เราแล้ว พุทธ ท่านสอนพุทธโธ ธัมโมให้แล้วกับเรา ไหว้อยู่นี้ สอนพุทธะให้เราเหมือนในใจเรา แต่เราจำว่ากันอยู่นี้ มันมีอยู่ แต่หาก ถ้าเราไม่ปฏิบัติให้มันเข้าใจ ถึงเหมือนเราอยากกินหน่อไม้ หรือว่าหน่อหวาย หน่อที่จะกินได้มันอยู่ในนั้น มันต้องปอกเปลือกออกก่อน มันถึงจะเข้าไปถึง ยอดอ่อนมันได้ จึงจะกินได้ อันนี้ก็อย่างนั้นเราก็ปอกเอาก่อนให้สมมุติมันแหละ หมู่นี้ว่า มันไม่ใช่เป็นอะไรหрок ธาตุ ๔ เราว่าเอาเนื้อหละ มันก็ไม่ได้เป็นธาตุทั้ง ๔ หрок แต่ว่ามันเป็นอย่างนั้นตั้งแต่เกิด มันจึงเกิดมีธาตุขึ้นมาอย่างนี้ ก็เลย มิรู้ตามเขา เรียกโดยลงคำสุดท้ายว่าธาตุทั้ง ๔ มันเกิดจากธาตุ ๔ สมมุติทั้งหลาย เมื่อรู้อย่างนี้ เมื่อยามเกิดเราถือว่าเป็นตัวเราก็คือ อย่างตัวข้าพเจ้าออกไปปฏิบัติ ตะพายของอย่างหนึ่ง ของใส่ถุงตะพายไปนานมันก็น้อย ชัดชัดเป็นต้นว่า ปวดหัวนั้น หน่อหนึ่งชัดเอว ชัดขา ชัดเข่า ไปอยู่อย่างนั้นแหละ ตัวข้าพเจ้านึกอุบายว่า มันว่ามันให้ถือธาตุ ๔ ชั้น ๕ ว่ามันมีหรือไม่มี ก็ธาตุไม่มีบอกชื่อ ดูถามดูก่อนนะ ใจว่ามึงมีขาไหม? มันเลยไม่ตอบว่าอย่างไร อันนี้ไหล่มึงว่าไหล่ หรือใจนี้มันก็ไม่เห็นว่ามันมีหรือไม่มีพอให้ไปก็ไม่เห็นว่ายาก มันว่าเข้าหรือขา ว่าเอวมี่ใจหรือ ไม่เห็นมีอะไรมันทุกข์ เจ็บไหล่ เจ็บเอว เจ็บขาเจ็บเข่าไปอย่างนี้แหละ นี่มันไปถือเอาทุกข์หมด ก้อนนี้เรียกว่าก้อนทุกข์ กระดุกก็ไปถือกุจะภาวนาก่อน ข้าเลยตัดสินใจภาวนาค่อยวางมันออก ชัดไหล่ มันอยู่นั้นแหละความเจ็บไหล่ ก็ชัดไหล่ พอได้ตะพายของมันก็ลั่นพรวดเลยนั้นแหละความเจ็บอยู่ไหล่มันก็วิ่งมาที่เอว เอวมันจะหายดีตอนนี้ก็ได้พิจารณาเอว เอวมันเจ็บอยู่แล้ว ไหล่ก็มาเจ็บอีก ทั้งสอง ก็เจ็บอยู่แล้วละ พอว่ามันสืขาดก็ข้างมัน มันยังไม่ขาด กูเดินได้ อยู่นี้ก็เดินไปอีก ผลที่สุดเอวลั่นพรวด ก็เลยลั่นลงเข้า เข้าขาเจ็บอยู่แล้ว ทั้งไหล่ทั้งเอวไปรวมกันก็เจ็บ ได้ถามไปว่าใจมีเข้าหรือไม่มี นึกกำหนดเอาใจไว้ ผลที่สุดก็เลย

หลวงปู่อ่อน สุวณฺสี

๒๒

ลันอีก มันเลยไหลไปอยู่ผ่าดิน ก็เลยว่าดินมันมีใจหรือ อย่าไปพูดกับมันเถอะ
ก็เลยตั้งใจภาวนา เลยหาย ดูไม่เห็นเจ็บเดินคราวใดไม่ว่าใกล้หรือไกล เขาว่าไป
ห่อข้าวไปกินข้างหน้า ไปถึงทุ่งมันก็มีดว่ามันไกล ที่เราไปก็บาย ๔ โมงก็ไปถึง
อย่างนี้แหละจึงว่าความไม่ถือ ไม่ถือมันก็เป็นผล ก็เรียกว่าเราวางทุกข์ได้ เราก็ก็น
ได้ว่าทุกข์มันอยู่กับกายแท้ ๆ เราไปอยู่ในกาย เราไปอยู่ในทุกข์แน่ ๆ ก็เลยเข้าใจได้
อย่างนี้ แต่นั่นมาก็เลยได้ตั้งใจภาวนาแก้มาอย่างนี้ อย่างว่าป่วย ผ่าตัดอย่างนี้
ใครก็ว่านั่นละ แต่เราก็ก็นได้ขึ้นมา นั่งเทศน์อย่างนี้ละ เนื่องจากเราไม่ถือ เขาผ่าตัด
ก็รู้ว่าเขาผ่าตัด (หลวงปู่เคยเข้าผ่าตัดกระเพาะที่ร.พ.ศิริราช กท.) ถ้าหากว่า
ความรู้แน่เท่ากับว่า เขาตัดปากกล้วย เราเป็นผู้มองอยู่แล้วก็คือ เขาตัดหนังตัวก็
เลยตัด แล้วมันก็ได้เป็นเจ็บดินค่อย ๆ ก็เจ็บ นี่แหละก็เลยว่า ดินเอาอะไร เป็น
ส่วนมากดินกระวนกระวาย อยากพลิกไปเร็ว ๆ เลย มันก็หายไป ผลที่สุดมันฟื้นขึ้น
มาได้อย่างนั้นแหละ คนที่ถูกผ่าตัดมาทั้งหลายโดยมากป่วยอยู่นาน แต่ตัวข้าพเจ้า
ป่วยก็นิดเดียว หมอเขาก็ให้ไปเช็ด เขาไม่ได้นึกว่าเหตุที่ฟื้น(จากป่วย) เราไม่ถือ
เอาธาตุ การสมมุติ ผลที่สุดเลยได้แก่ทุกข์ ก็อยากจะพ้นทุกข์

เราวางเสียแล้วก็ไม่มีอะไร นั้นใจเราวางเสียแล้วก็ไม่มี จะป่วยก็ดีไม่ป่วย
ก็ดีฝึกหัดวางกันอยู่ ถ้าหากเราเป็นผู้รู้อย่างนี้ อย่างองคฺุลิมาลฆ่าคนก่อนแก้ร้อย
แก้สิบแก้คนขาดพันหนึ่งคน ถ้าหากพระพุทธองค์ไม่ได้ช่วยสอนให้พระองค์ุลิมาล
วางกรรมหมด กรรมที่ฆ่าคนของพระองค์ุลิมาลย่อมจะตามทัน กรรมที่ทำนฆ่า
จึงตามให้ผลไม่ทัน หลุดไปหมดเพราะความไม่ถือ ธาตุขันธ์ เอาความรู้วางออก
ก็เลยได้เป็นพระอรหันต์ เพราะมันวางจากโลกได้ก็เลยไม่มีโลกไปให้ผล พระ
อรหันต์ได้รับผลอย่างนั้นแหละ

อบรมธรรมแก่พระ-เณร

ณ วัดป่าไม้ไคร้ธาราม บ้านหนองบัวบาน

วันนี้ครบวันประชุมที่เคยประชุมอบรมกัน หม่อมคณะผู้หวังทางพันทุกซ์เราต้องตั้งใจฟัง เพื่อให้เกิดประโยชน์ เบื้องต้นเราไม่เข้าใจก็ต้องฟัง เข้าใจแล้วก็ต้องฟัง เพื่อจะได้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ถ้าอธิบายให้ฟังแล้วไม่เข้าใจชัดก็ให้มาถามตัวผมได้ หรือจะไปถามท่านผู้รู้ทั้งหลายให้อธิบายให้ฟังก็ได้ คือคนเรานั้น เบื้องแรกเกิดมาแล้ว จะได้อะไร จะได้เข้าใจอย่างเดียวกันหมด ย่อมเป็นไปได้ จะต้องมีคนนั้นรู้น้อยบ้าง มากบ้าง ตามสมควรแก่อุปนิสัยที่ได้เคยสั่งสอนอบรมมาอย่างผมเอง ถ้ายังไม่รู้ ไม่เข้าใจ ถ้ายังไม่มีความเวลาได้ถามท่านผู้รู้ ผมก็เก็บมันไว้ก่อน แต่ส่วนมากแล้วผมจะจำหัวข้อธรรมไว้เป็นข้อๆ ก่อน และนำธรรมะเหล่านั้นมาตีความหมาย อธิบายด้วยตัวเองจนหายสงสัย แต่ถึงกระนั้นก็ยังสงสัยอีก คนเรายังเป็นปุถุชนอยู่ตราบใด ก็ยังจะมีความสงสัยอยู่แบบนี้รำไป หากที่สุดแห่งความสงสัยไม่พบ อย่างครูบาอาจารย์ใหญ่มันของเราก็เช่นเดียวกัน ถ้าผมสงสัยเกี่ยวกับเรื่องภาวณา ผมก็เดินทางไปถามท่านๆ ก็ได้ให้ความกระจ่างแจ้งแก่เราจนหายสงสัย ถ้าสงสัยอีกก็ไปกราบเรียนท่านให้ท่านบอกอีก ทำอยู่อย่างนี้จนท่านจากพวกเราไป ความสงสัยของเราก็ยังมีอยู่อีก อย่างท่านพูดเป็นปัญหาว่า “กล้วย ๔ หวีสำหรับอาหาร ๔ สำหรับ สามเณรนั่งเฝ้า พระเจ้านั่งฉัน” ท่านว่าอย่างนี้เราในฐานะผู้ฟังจากท่านมา เบื้องต้นก็จำได้แค่นี้ ก็เก็บไว้แบบนี้แหละ แต่ไม่มีการตีความหมายให้แจ่มแจ้ง ในหัวข้อที่ท่านพูดนั้น ถึงตีความได้ก็ไม่แจ่มแจ้งถูกต้องเท่าที่ควร ถ้าจะพูดแล้ว ปัญหาที่ว่านี้ เป็นปัญหาธรรมะเปรียบเทียบกับการปฏิบัติของบุคคล ส่วนมากจะไม่นำไปคิดกันหรอก เพราะถือว่าเป็นปัญหาไม่มีที่

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๒๔

คิดหรือแจ่มแจ้งอยู่ในตัวของมันแล้ว นี่แหละเป็นปัญหาที่ครูบาอาจารย์มอบให้เรานำไปคิดพิจารณาหาเหตุผล คนเราลำพียงแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ตนเองก็มากมายหลายข้ออยู่แล้ว ถ้าเอาของคนอื่นมาแทรกแซงเข้าอีกยิ่งไปกันใหญ่ เพราะฉะนั้นคนเราจึงเต็มไปด้วยปัญหาร้อยแปดพันประการ จนเหลือที่จะทำให้หมดสิ้นลงไปได้ แต่คนส่วนมากเขาถือว่าเป็นของง่าย ไม่ต้องคิดอะไรมาก ทำอะไรพูดอะไร คิดอะไร ก็ว่ามันถูกของตัวเองหมด คนอื่นใช้การไม่ได้ อย่างพระผู้ที่ท่านผ่านการอบรมธรรมปฏิบัติมาแล้ว คำพูดของท่านแต่ละคำพูดไม่มากมาย แต่ถ้าเรานำมาตีความหมายแล้วจะมากไปด้วยความหมายที่ลึกซึ้งและน่าฟังมาก เราย่อประมาทในคำพูดแต่ละคำของครูบาอาจารย์ จะทำให้พลาดจากของดีที่ท่านให้ไว้ และเป็นสำนวนโวหารที่เราจะไม่ค่อยได้ฟังพร่ำเพรื่อจนเกินไป แต่ถ้าเราได้ฟังแล้ว ขอให้จดจำในข้ออรรถ ข้อธรรมะที่ท่านให้ไว้แล้วนำไปตีความหมายให้ละเอียดลงไปว่า กลัวย ๔ หวี ได้แก่ ธาตุ ๔ เณรน้อยนั่งเฝ้า ได้แก่คนที่โง่เขลาเบาปัญญา ไม่รู้เท่าทัน ตามหลักของธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม นั่งเฝ้าตัวเองอยู่ ไม่รู้ว่าในตัวของตนนั้นมีอะไรบ้าง กินแล้วก็นอน เลี้ยงร่างกายให้อ้วนท้วนสมบูรณ์ ไม่ได้ทำอะไรที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ตัวเองเลย อันนี้แหละชื่อว่า โง่เขลาเบาปัญญา ได้แต่นั่งเฝ้าตัวเองอยู่ สามเณรนั่งเฝ้าสำหรับที่มีอยู่แล้วโดยไม่ฉัน ก็หมายถึงบุคคลที่ไม่รู้ธาตุ ๔ ตามความเป็นจริงว่า ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม เป็นอย่างไร ไม่ยอมกำหนดรู้แบบชนิดที่ทำให้เกิดปัญญา “พระเจ้านั่งฉัน” หมายความว่าพระอริยเจ้าทั้งหลายที่รู้หลักความจริงอันประเสริฐ เมื่อภาวนาได้ที่แล้ว ก็ยกธาตุ ๔ (เปรียบด้วยกลัวย ๔ หวี) มาพิจารณาตามหลักแห่งความเป็นจริง จนท่านเหล่านั้นสำเร็จด้วยคุณเบื้องสูง คือพระอรหันต์ ก็เพราะพระอริยเจ้าท่านเป็นผู้ฉลาดในอรรถและพยัญชนะจึงไม่นั่งเฝ้าอยู่เฉย ๆ ธาตุ ๔ ก็อยู่ที่ตัวของเรา ชั้น ๕ ก็อยู่ที่ตัวของเรา มันไม่ได้อยู่ที่ไหนเลย แต่คนที่ไม่ว่าอะไรเป็นอะไร ก็เลยต้องนั่งเฝ้าอยู่เฉย ๆ

เหมือนลิงนั่งเฝ้าเม็ดทองคำ ไม่รู้ค่าของทองคำว่าเป็นของดี คนที่โง่เขลาเบา
ปัญญาก็ได้แต่นั่งเฝ้ารูปธรรมนามธรรมที่มันอยู่ในตัวของเรานี้แหละ แต่พระอริย
เจ้าหมายถึง ผู้ฉลาด มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ท่านฉลาด ท่านไม่ได้นั่งเฝ้าอยู่อย่าง
ธรรมดา ท่านหยิบยกเอาธาตุ ๔ ชั้น ๕ มาสับมาโขกให้ละเอียดจนท่านรู้แจ้ง
เห็นจริงในอัตรภาพร่างกายของท่านเอง และอัตรภาพร่างกายของบุคคลอื่น คือ
มีอยู่ในตัวของท่านแล้ว ท่านไม่ได้นั่งหลับหูหลับตาอยู่เฉย ๆ นั่งฉั่นเฉยทีเดียว
นั่งฉั่นคือ นั่งพิจารณาอัตรภาพร่างกายให้เห็นตามความเป็นจริงว่า อัตรภาพ คือ
ธาตุ ๔ ชั้น ๕ เกิดมาแล้วมันเป็นอย่างไร ชาติปี ทุกขา กายของเราเกิดมาแล้ว
ก็เป็นทุกข์ ที่เห็นได้ชัดแจ้งก็คือความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เบื้องต้นเกิด
ขึ้นมาแล้วเป็นเด็กทารก แทนที่จะคงอยู่เป็นเด็กอย่างนี้รำไปก็หาไม่ จำต้องเปลี่ยน
จากเด็กอ่อนขึ้นมาเป็นเด็กหนุ่ม เด็กสาว ในขณะที่เจริญวัยขึ้นตามลำดับนั้น
ความคิด มันสมอง ก็เปลี่ยนแปลงไปตามวัยของคน เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนถึง
แก่เฒ่าชรากาลนาน ๆ เข้า ทนอยู่ไม่ได้ก็ดับไป เป็นอยู่อย่างนี้ทุกรูปทุกนาม
ไม่มีข้อยกเว้น พวกท่านทั้งหลายอย่าได้นั่งเฝ้าร่างกายอยู่เฉย ๆ มันไม่เกิดปัญญา
ปัญญามันเกิดจากการภาวนา คือการอบรมจิต เพื่อจะทำลายกิเลสให้หลุดหาย
ไปในที่สุด แต่ถ้าจะทำลายกิเลสจริง ๆ จัง ๆ นั้นจะต้องดำเนินตามหลักขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงสั่งสอนพวกเราเอาไว้ เพื่อให้ดำเนินตาม ไม่มี
หลักอันใด จะวิเศษเหมาะสมยิ่งไปกว่าหลักโอวาทของพระพุทธเจ้าที่สั่งสอนไว้แล้ว
ไม่ว่าพระ ไม่ว่าฆราวาส ท่านสอนให้รู้บ้างแล้ว ลงมือประพฤติปฏิบัติตามที่
และอุบายวิธีที่พระองค์สอนไว้แล้วล้วนแต่เป็นอุบายวิธี เพื่อที่จะถอดถอนกิเลส
ให้หลุดหายไปทั้งนั้น แต่เราไม่ค่อยจะศึกษาสำเหนียกกันเท่านี้เอง ยกอัตรภาพ
ร่างกายของเราขึ้นมาบ้างสิ อย่างถอดซี่กอดเยี้ยวเอาไว้เฉย ๆ การปฏิบัติธรรม
อยู่ที่สงบ ๆ พระพุทธเจ้าท่านทรงสรรเสริญไว้หลายแห่ง เช่น ท่านตรัสไว้ใน

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๒๖

โอวาทปาติโมกข์ ว่า ปนฺตฺนุ จ สยนาสนํ คือให้ยินดีในเสนาสนะที่สงัด ที่แรกต้องให้กายของเราเนี่ยสงบราบคาบจากการคลุกคลีด้วยหมู่ด้วยคณะเสียก่อนที่ท่านกล่าวว่า กายวิเวก คือความสงัดของกาย เมื่อกายมันสงบลงไปแล้ว จิตใจซึ่งเป็นนามธรรม เป็นของละเอียด มันก็จะพลอยสงบไปในที่สุด เมื่อจิตใจมันได้ทีหรือที่ท่านเรียกว่าจิตเป็นสมาธิเมื่อไร เราจะยกจิตที่ละเอียดนี้พิจารณาข้ออรรถ ข้อธรรมได้อย่างมีความสุขที่สุดในโลก แต่ถ้าการอยู่ในสถานที่ที่สงบหรืออยู่ในป่า ถ้าจิตของเราไปคิดแต่เรื่องโลก ๆ เรื่องไม่เป็นเรื่องซึ่งมีอยู่มากมาย มีแต่เรื่องวุ่นวายใจ ก็เท่ากับไม่ได้อยู่ที่อันสงัดอยู่ป่าก็เหมือนอยู่บ้าน ไม่มีประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย แยกว่าคนที่เขาอยู่ในบ้านเสียอีก ก็มีอันนี้แหละเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่คนเราควรนำไปคิดไปพิจารณาให้ถ่องแท้ วันหนึ่ง คึนหนึ่งให้พวกเราพิจารณาจิตของตัวเอง ให้ค้นคว้าดูแต่ภายในจิตของตัวเองให้มาก ๆ เราจะรู้ว่าอะไรมาเกี่ยวข้องกับจิตของเราบ้าง หลักสำคัญก็คงจะมีกาย นี้แหละสำคัญมาก กาย ก็คือขันธ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตามธรรมดาของรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี้อยู่กับตัวเรา คือ จิต ตกกลงว่าขันธ์ ๕ กับจิตนี้อยู่ร่วมกัน แยกกันไม่ออก

แต่ถ้าคนไม่รู้ไม่เข้าใจก็แยกแยะออกเป็นส่วนว่า ส่วนไหน เป็นรูป ส่วนไหน เป็นเวทนา และส่วนไหนเป็นสัญญา สังขาร วิญญาณ ยุ่งเหยิงกันไปหมด นอกจากปล่อยให้เรื่องราวที่เกิดขึ้นเกี่ยวพันกันกับใจ ให้มันผ่านไปตามธรรมชาติของมัน เราต้องพิจารณาให้รู้เห็นตามความเป็นจริงในขันธ์ทั้ง ๕ คือ

รูป ได้แก่สิ่งที่เรามองเห็นด้วยตาเนื้อ คือปรากฏว่าเป็นรูปอยู่ที่ตา ถ้าตาบอดก็ไม่เห็นรูป แต่เราจะเห็นหรือไม่มันก็คงเป็นรูปอยู่อย่างนั้น เราในฐานะเป็นศิษย์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเป็นนักปฏิบัติธรรม ต้องให้เป็นผู้รู้จักรูปในขันธ์ทั้ง ๕ ให้ละเอียดพอสมควร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักปฏิบัติที่แท้จริง รูปนี้แหละ

เป็นนิมิตหมายอันหนึ่งที่เราจะต้องนำมาสับมาโขกให้ละเอียดว่ามันเป็นอย่างไร
ปรากฏขึ้นมาแล้ว รูปคงอยู่เป็นรูปตลอดไปไหม สิ่งที่มีวิญญาณเมื่อปรากฏขึ้น
มาแล้ว เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นไหม คงทนอยู่ได้ไหม ทำไมเราไปติดอยู่ในรูป
ที่ไม่มันคงอย่างนั้น เราเป็นคนโง่หรือเปล่า รูปสวย รูปซีเหร่ อับลักษณะอย่างไร
มันก็ไม่อยู่กับเราตลอดไป เราไปติดมันทำไม มันไม่ได้ให้อะไรเลย ถ้าติดในรูป
มันก็หยาบย่นแต่ภพแต่ชาติให้เราเท่านั้นเอง ส่วนขั้นข้อที่ ๒ คือ

เวทนา อันเวทนานี้ก็เป็นข้าศึกแก่เรามันไม่มีอะไร ประเดี๋ยวก็ทุกข์
เรียกว่า ทุกขเวทนา ประเดี๋ยวก็สุข เรียกว่า สุขเวทนา มันเป็น มันเกิดขึ้นภายใน
จิตโดยลำพัง โดยร้องเรียกหามันบ้าง เราพิจารณาดูเวทนา คือการเสวยอารมณ์
ให้ละเอียด อารมณ์สุขก็อย่าไปดีใจตามมัน ถ้าเกิดอารมณ์ที่เป็นทุกข์ก็อย่าทุกข์ใจ
ไปกับมัน ทำใจให้เป็นกลาง ๆ จนจิตของเราเป็นอุเบกขาเวทนา คือ วางเฉย
ในอารมณ์ที่เป็นสุขและเป็นทุกข์

สัญญา ข้อนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญมากทีเดียว เมื่อทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ก็สำคัญ
แต่ทุกข์ไม่ได้เกิดอยู่ตลอดเวลา ส่วนสัญญาเป็นผู้สำคัญมาก ละเอียดมาก

สังขาร เป็นผู้ยื่นให้ สัญญา จนไม่มีที่สิ้นสุด และหัวข้อที่จะยุติได้ยาก

วิญญาณ ก็สำหรับรับทราบ สัญญา คือ ความจำได้หมายรู้ สัญญานี้เอง
เป็นเครื่องปิดบังใจให้หลงไหลไปตามสัญญา ฉะนั้น จึงต้องบังคับจิต บังคับใจ
ของตนเอง

การที่พวกเราทั้งหลายรู้เท่าไม่ทันสิ่งเหล่านี้เพราะว่าไม่ได้กำหนดในสิ่ง
ทั้ง ๕ นี้ จึงไม่รู้ว่า การเกิดดับของคนเรานั้นมีปรากฏอยู่ตลอดเวลา แต่เป็นของ
ที่ละเอียดมาก ยากที่จะกำหนดจิตให้ดังลงไปได้ การสูรบทบมือกับกิเลสนั้น
เป็นสิ่งที่ละเอียดและทำได้ยาก แต่ถ้าไม่มีการต่อสู้กิเลสที่มันย่ำยี้ตัวเราอยู่นั้น
ก็เท่ากับว่าพวกเราไม่ได้ทำอะไรให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ถึงแม้พวกเราจะบวช

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๒๘

เข้ามาอยู่ใกล้พระพุทธองค์ ก็ไม่มีความหมาย นักบวชที่แท้จริงนั้นต้องเป็นผู้ต่อสู้หรือปราบปรามกับกิเลส ถ้าเราไม่มีการต่อสู้กับมัน ปล่อยให้มันย่ำยีเรา แต่ฝ่ายเดียวนั้น ตัวเราเองก็จะย่ำแย่งไปทุกที ผลสุดท้ายเราก็เป็นผู้แพ้ย่อมเป็นทาสรับใช้ของกิเลสใช้การไม่ได้

สำหรับการสู้รบตบตีกับกิเลส จิตใจ ของเรารู้สึกว่า มีความทุกข์ยากลำบาก เป็นกำลังอย่างมากทีเดียว แต่ก็ขอให้พวกเราทำต่อและยอมรับความทุกข์ยากลำบากลำบากนั้น ยอมรับกับความลำบาก เพราะความเพียรพยายามของเรา เมื่อเรามีความท้อถอย อิดหนาระอาใจ ต่อความเพียรของตนนั้น ให้พึงระลึกถึงพระพุทธองค์ ผู้เป็นบรมครูของพวกเราว่า พุทฺโธ ธมฺโม สงฺฆोจจติ นานาโหนตมฺปิ วตฺถุโต คือให้ยึดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นอารมณ์ โดยเฉพาะพระพุทธเจ้าของพวกเรา ก่อนที่พระองค์จะทำลายรังของกิเลสลงได้อย่างราบคาบ พระองค์ก็ใช้อาวุธหลายอย่างหลายชนิดเข้าประหัดประหาร จนกิเลสยอมจำนนต่อหลักฐาน ยอมให้พระองค์โขกสับได้อย่างสบาย ชันติ พระองค์ก็นำมาใช้ เช่นพระองค์บำเพ็ญทุกรกิริยา คือการกระทำที่บุคคลทั้งหลายในโลกทำได้ยากยิ่ง เพราะต้องใช้ความอดทนอย่างใหญ่หลวง จนเอาชนะกิเลสทั้งหลายทั้งปวงได้ พวกท่านทั้งหลาย เมื่อเข้ามาอยู่ป่าแล้ว ก็ได้ชื่อว่าทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่นิยมอยู่บ้าน คลุกคลีด้วยหมู่ เพราะการคลุกคลีด้วยหมู่ จิตใจของเราก็จะไหลไปสู่อารมณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย โอกาสที่จะทำให้จิตเป็นสมาธิ หรือทำให้จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งนั้นยากเหลือเกิน พระพุทธองค์เมื่อพระองค์ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา พวกท่านบัญญัติวัคคีย์ ๕ รูปไปเฝ้าปฏิบัติพระองค์อย่างใกล้ชิด ด้วยตั้งใจว่าเมื่อพระองค์บรรลุธรรมแล้วจักบอกแก่เราก่อน เมื่อเรามาสนิษฐานดูแล้วจะเห็นได้ว่า การคลุกคลีหรือการอยู่ร่วมกันหลายคนนั้นเป็นปฏิปักษ์ต่อการทำสมาธิ พระองค์ก็เลยต้องทำวิธีใดวิธีหนึ่งให้พวกบัญญัติวัคคีย์เกิดความเบื่อ

หน่ายแล้วจะได้หลีกหนีไปอยู่เสียที่อื่น พระองค์ต้องกลับมาเสวยพระกระยาหารอีก ทำให้ท่านเหล่านั้นไม่เชื่อมั่นในการกระทำความเพียรเลย ต้องหลีกหนีไปอยู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมื่อท่านปัญจวัคคีย์หนีจากท่านไปแล้ว พระองค์ก็ได้ทำความเพียรทางใจให้อุกฤษฎียิ่งขึ้น จนสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยกาลไม่นาน อันนี้จะเห็นได้ว่า พระองค์ทำเป็นตัวอย่างไว้ให้เราดูแล้ว เราผู้เป็นศิษย์ของพระองค์ท่าน ก็ควรจะสำเหนียกและดำเนินตาม การทำความเพียรเพื่อทำลายกิเลส มันจะต้องลำบากทุกสิ่งทุกอย่าง การกินก็ลำบาก อดมื้อฉันมื้อก็ต้องยอมอด อดมันทำไม อดเพื่อปราบกิเลส กิเลสมันก่อตัวมานานแสนนาน หลากกัปป์หลายกัลป์ มาแล้ว จนเราสาวหาตัว ต้นตอ โคตร เหง้า ของมันไม่พบ นี่แหละท่านจึงสอนให้อยู่ป่าหาที่สงบแม้แต่ในครั้งพุทธกาล มีท่านพระเถระหลายท่านที่มุ่งหมายต่อแดนพ้นทุกข์ได้ออกปฏิบัติตนทรมาณอยู่ในป่าในเขา และได้บรรลุมรรคเป็นพระอริยบุคคลเป็นจำนวนมากนับไม่ถ้วน แต่เหตุในการบำเพ็ญของท่านเหล่านั้น ท่านทำกันจริงจัง หวังผลคือการหลุดพ้นจริง ๆ ท่านสละเป็นสละตายมาแล้วทั้งนั้น ความทุกข์ยากลำบาก ทุกข์มากทุกข์น้อย ย่อมมีแก่ทุกคนในขณะปฏิบัติ

เราทำความเพียรก็ไปทุกข์อยู่กับความเพียร ทำนา ทำไร่ ก็ไปทุกข์อยู่กับทำนา ทำไร่ อันนี้เป็นของธรรมดา แต่จะทุกข์มาก ทุกข์น้อย ก็ขึ้นอยู่กับ การกระทำที่ฉลาดรู้วิธีการบ้างพอสมควร อย่างการทำความเพียร ต้องเป็นผู้รักษาสัจจะ คือให้มีสัจธรรม ตั้งใจอย่างไรแล้ว อย่าทำลายสัจจะ สัจจะเมื่อตั้งให้ถูกต้องตามอรรถตามธรรมแล้วจะเกิดเป็นพลังของจิตอย่างดีเยี่ยม พวกเราทั้งหลายตั้งหน้าตั้งตาเข้ามาสู่สมรภูมิตัวด้วยกันเช่นนี้แล้ว ต้องตั้งหน้าตั้งตา ถอดถอนสิ่งที่เป็นข้าศึกต่อตนด้วยกัน อย่าถือว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ ถ้าถือว่าเป็นเรื่องง่ายแล้ว กิเลสมันจะหัวเราะเยาะดูถูกพวกเรา ทุกข์เพราะการทำความเพียร

หลวงปู่อ่อน สุวณฺสี

๓๐

มิใช่ทุกข์ที่ไม่มีผล เป็นทุกข์ที่ทาลงไปแล้วคุ้มค่า เราอย่าไปทอดถอย จงอดทน ต่อสู้อุปสรรคต่างๆ การปราบปรามกิเลส ก็คือการแก้ความไม่ดีที่สถิตย์อยู่ภายใน ตัวของเรา จึงต้องทำความเพียรของบุรุษ ทำด้วยความตั้งใจตั้งใจจริง ๆ ทำด้วยความพากเพียรจริง ๆ หนักก็สู้ เบาก็สู้ เช่นเดียวกับเราตถ์น้ำ เราต้องพยายามแหวกว่ายช่วยตัวเอง กำลังวังชามีเท่าไร เอามารวมกันหมด เพื่อจะเอา ตัวรอด จนกว่าชีวิตจะหาไม่ เมื่อไม่ไหวจริง ๆ จึงจะยอมจมน้ำตาย หากมีกำลัง เพียงพออยู่ตราบใด จะไม่ยอมจมน้ำตายเป็นอันขาด อันนี้ก็เช่นเดียวกันการจะ ทำความเพียรเพื่อหลุดพ้นนั้นจะทำเลาะเลาะไม่ได้ ต้องทำจริง ๆ จัง ๆ จึงจะ เห็นความจริงที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เรามาอยู่ร่วมกันมากท่านหลายองค์ จง ประพฤติตามธรรมตามวินัยอย่างเคร่งครัด อย่าเป็นคนมักง่าย วันหนึ่งคืนหนึ่ง ผ่านไป ผ่านไปอยู่เรื่อย ๆ สังขารร่างกายนับเวลาที่จะผ่านไป ๆ โดยลำดับ พวกเราอย่าปล่อยให้วันคืนล่วงไปเฉย ๆ ต้องให้ผ่านไปด้วยการปฏิบัติธรรม การปฏิบัติธรรมก็เพื่อจะกำจัดสิ่งปลอมแปลงนั้นออก ให้เหลือแต่ของจริง คือ แก่นแท้ของธรรม เฉพาะอย่างยิ่ง คือการหัดภาวนา ควรจะทำให้เกิดให้มีอย่าง แท้จริง งานอย่างอื่นเราก็เคยต่อสู้มาแล้ว ตั้งแต่ไหนแต่ไรก็ต่อสู้กับงานหนัก งานเบามาแล้ว จนกระทั่งเวลาผ่านไปมาจนบัดนี้ เราก็ทำได้มาเรื่อย ๆ แต่เวลานี้ เราจะฝึกหัดทำภาวนา คือการทำจิตใจโดยเฉพาะ และการทำภาวนานี้ ก็เป็นงาน ที่จำเป็นจะต้องทำเช่นเดียวกับงานชิ้นอื่น ๆ หรือควรที่จะทำให้หนักยิ่งไปกว่า งานอื่น ๆ เสียอีก เพราะเป็นงานหนักและละเอียดกว่างานทั้งหลาย

การทำภาวนาแรก ๆ จิตของเราย่อมกวัดแกว่งดิ้นรน ล้มลุกคลุกคลาน เป็นของธรรมดา เพราะจิตยังไม่เคยกับการภาวนามาก่อน จึงถือได้ว่า การภาวนา เป็นงานใหม่ของจิต ถึงจะยากลำบากแค่ไหนเราต้องฝืน เพื่อที่จะฉุดกระชาก ลากจิตที่กำลังถูกกิเลสย่ำยื้ออยู่นั้นให้พ้นภัยอันตราย ให้เป็นจิตที่ปราศจากกิเลส

เครื่องเศร้าหมอง จึงเป็นสิ่งที่พวกเราทั้งหลายควรทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น ในโอกาสต่อไปนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พวกเราจะพากันมาบำเพ็ญเพียรทางด้าน จิตใจ อันเป็นจุดหมายปลายทางให้เกิดความสุข ความสมหวังขึ้นภายในใจของ ตัวเองด้วย "จิตภาวนา" เหนื่อยบ้าง ลำบากบ้าง ก็ทนเอา การปล่อยให้จิตคิดไป ในแง่ต่างๆ ตามอารมณ์ของจิตนั้น ไม่สามารถที่จะทำให้เกิดอะไรขึ้นมา นอกจาก ไปเที่ยวเก็บรวบรวมเอาความทุกข์ ความร้อนจากอารมณ์ภายนอก มาเผาผลาญจิตใจ ของตนให้วุ่นวายเดือดร้อน ไม่ขาดระยะเท่านั้น ท่านกล่าวว่า สมาริก็คือ การทำให้สงบ สงบจากอะไร สงบจากอารมณ์ เครื่องก่อกวนทั้งหลาย เมื่อไม่มี อะไรมารบกวน ถ้าเป็นน้ำก็จะใสสะอาด ดุจน้ำฝนที่ตกลงมาจากท้องฟ้า ยังไม่มี อารมณ์ภายนอกมารบกวน ก็จะเป็นจิตที่ใสสะอาดหมดจด แต่ขณะนี้จิตของ เราถูกกิเลส หรืออารมณ์ภายนอกเล่นงานแทบจะเอาตัวไม่รอดอยู่แล้ว แต่เราจะ มาฝึกเพื่อให้จิตสงบจากอารมณ์ภายนอกเหล่านั้น การทำนั้นต้องค่อยทำค่อยไป จะกำหนดเอาไว้วันนั้น เวลานั้น จะเกิดผลแน่นอนนั้นย่อมไม่ได้ เพราะการทำจิตให้ ปราศจากอารมณ์ภายนอกนั้น ต้องใช้เวลาพอสมควร ยิ่งถ้าเราไม่เคยฝึกมาก่อน จะเป็นการลำบากมากทีเดียว แต่ก็ไม่เหลือวิสัยที่เราจะทำในขั้นแรกของการ อบรมจิตนั้นท่านสอนให้ยึดเอาข้ออรรถ ข้อธรรม บทใด บทหนึ่งมาเป็นอารมณ์ บทใดก็ได้ สำหรับเป็นเครื่องกำกับควบคุมใจ ไม่เช่นนั้นจิตจะส่ายกวัดแกว่งไปสู่ อารมณ์ต่างๆ ที่เราเคยชินกับอารมณ์นั้น ๆ แล้วก่อความทุกข์ให้เป็นที่เดือดร้อน อยู่เสมอ ท่านจึงสอนให้นำบทธรรมะข้อใดข้อหนึ่งมาเป็นอารมณ์ เช่นเราภาวนา บริกรรมว่า พุทโธ ๆ ธัมโม ๆ หรือสังโฆ ๆ หรือจะกำหนดให้มี อานาปานสติ คือการกำหนดลมหายใจเข้าออกควบคู่ไปด้วยก็ได้ เช่น จะบริกรรมว่า พุทธ เข้า โธ ออก ดังนี้ คำว่าเข้าออก ก็คือ หมายกำหนดกมลมนั่นเอง หายใจเข้า ก็กำหนด ว่า พุทธ หายใจออก ก็กำหนดว่า โธ ดังนี้ และในขณะที่บริกรรม เราต้องมีสติควบคู่

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๓๒

ไปด้วย เมื่อเรามีสติตามระลึกอยู่โดยการเป็นไปติดต่อกันโดยลำดับ จิตก็ไม่มีโอกาสจะ
แหวะไปเกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอก จิตก็จะค่อยหยั่งเข้าสู่ความสงบโดยลำดับ
จิตในขณะนั้นจะมีความสงบมาก ในขณะที่จิตสงบไม่ยุ่งเหยิง วุ่นวาย กาลเวลาและ
สถานที่จะไม่มีเลย ในขณะนั้นจิตจะสงบอย่างเดียว เพราะจิตที่สงบจะไม่สำคัญ
มันหมายติดอยู่กับสถานที่ กาลเวลาที่ไหนเลย มีแต่ “ความรู้” ที่ทรงตัวอยู่เท่านั้น
นี่เรียกว่าความสุขที่เกิดขึ้นจากการภาวนา จะเรียกว่าเป็นผลจากการภาวนาก็ได้

เราอยู่ในโลกนี้ เราต้องอยู่ให้ฉลาดประกอบด้วยปัญญา ตัวเรารู้ว่า
เราปฏิบัติผิดไม่ถูกต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ต้องพยายามแก้ไขที่
ตัวเราให้ถูกต้อง คือเราต้องหาอุบายวิธีอยู่เสมอว่า ทำอย่างไรตัวเองจึงจะอยู่ให้
เป็นสุขไม่วุ่นวายใจ อันนี้สำคัญมากทีเดียว สิ่งทั้งปวงพระพุทธเจ้าสอนพวกเราว่า
“ถ้าใครละความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือ กำจัดความโลภ ความโกรธ
ความหลงเสียได้ ผู้นั้นจะพบเห็นพระนิพพาน พระนิพพานอยู่เหนือความโลภ
โกรธ หลง ท่านว่าอย่างนี้ ความโลภ โกรธ หลงเป็นรากเหง้าของโลกชาติใด
ภาษาใด ก็มีสิ่งทั้งสามนี้ทุกคนหนีไม่พ้น มีปัญหาอยู่ว่าถ้าทุกคนมีกันแล้วอย่างนี้
จะทำประการใดดี ไม่คิดจะละสิ่งเหล่านี้บ้างหรือ บางคนถ้าจะละมันออกไปก็ยิ่ง
เสียดายมันอยู่ ถือว่ามันเป็นมิตรที่ดีต่อเราอยู่ ไม่ยอมให้มันตีตัวจากเราเลยอันนี้
ก็ได้ชื่อว่า เราโง่กว่ากิเลส ปล่อยให้กิเลสเป็นนายเรา

ตอนนี้ไปขอให้พวกเรามาร่วมใจกันต่อสู้กับกิเลสอันเป็นรากเหง้าของ
โลกนี้ ผมกำลังจะพาพวกท่านทั้งหลายที่นั่นประชุมกันอยู่นี้ แอนตีกิเลส ไม่ยอมให้
กิเลสมันขึ้นบ้าน แต่พวกเราอย่าพากันประมาท เผลอเมื่อไรมันเล่นงานเรา
เมื่อนั้น จงมีสติรักษาจิตให้ดี ตามรู้จิตอยู่ตลอดเวลา อย่าพากันชี้เกี้ยว มั่งง่าย
เห็นแก่กินแล้วนอน อันเป็นการเลี้ยงกิเลสอยู่โดยไม่รู้ตัว เมื่อมันสมบูรณ์มีกำลัง
พร้อมเมื่อใด มันจะเล่นงานเรา เพราะฉะนั้น เราต้องเล่นมันเสียก่อน

สำหรับการอบรมธรรมะในวันนี้ ก็เห็นว่าดีพอสมควร จึงขอจบลงแค่นี้

อบรมธรรมแก่พระ-เณร

ธรรมดาใจของเราเป็นผู้คิด เราคิดเหมือนกันกับสันมิตมันหันไม่เข้า ให้พลิกคมมันใส่เหมือนกันกับเราพลิกเป็นพลิกตายใส่พลิกร้อนพลิกหนาวใส่มัน จึงจะเป็นของเข้าใจของเรา มันจึงจะสบาย ถ้าเราคิดเรื่องรัก เรื่องหลง มันเป็นเครื่องเผา เป็นเครื่องผูก เเผา มันก็เผาที่หัวใจ ไม่เผาที่อื่น ที่อื่นมันไม่มีความรู้สึก ความรู้สึกมีอยู่ในใจ เราคิดมาแล้วมันเป็นเครื่องเผาเจ้าของ มันเพียงบอกให้เรา รู้ว่า เจ้าของเผาเจ้าของ เจ้าของผูกเจ้าของ เจ้าของผ่าเจ้าของ เพื่อมันจะบอกเป็น อุบายขึ้นได้แบบนี้ ถ้าเราไม่ระลึกว่ามันก็ไม่ว่างสำหรับอุบาย ถ้าเราฉลาดเราจึงจะ ระลึกได้ ว่ามันเป็นของเผาเจ้าของ ผ่าเจ้าของ ผูกเจ้าของ เมื่อเราคิดทันมันแล้ว มันก็หยุด เพราะรู้จักแล้ว ว่ามันเป็นตัวเผาจริง ๆ เพราะเห็นเป็นของร้อนจริง ๆ และเผาจริง ๆ ถ้ามันผูกมันเผาจริง ๆ มันก็เจ็บนั้นแหละ ถ้าจะเปรียบเหมือนลูกปืน ที่มันถูกร่างกายเรามันผูกจนทะลุที่นั่นแหละ เราก็ยังไม่รู้จักเจ็บ จนกระทั่งเลือด มันออกที่นั่นแหละจึงจะรู้จักเจ็บ ถ้าผูกให้มันทะลุเหมือนลูกปืนมันก็ต้องตายที่นั่นแหละ เพราะมันเจ็บมาก นี่แหละเหตุนี้ จึงว่าผูกว่าเผา ถ้าหากว่าเป็นของอย่างร่างกายนี้ มันก็ต้องตายที่นั่นแหละ แต่ว่ามันเป็นใจเท่านั้นมันจึงไม่ตาย อย่างหลวงพ่อบุญมาจารย์ ใหญ่มัน ท่านว่าใจมันเอียง มันโดนฝั่ง ถ้าเปรียบเหมือนกับหัวเรือมันไม่มีหัวดอก มันจะเหลือแต่คอก เพราะมันโดนฝั่ง คือความรักความซังเป็นฝั่งมัน มันโดนเอาเสีย กว่าเราจะรู้สึกได้มันพอแรง จนว่าหัวจะไม่มี ถ้าอย่างว่าหัวเรือเป็นไม้มันขาด มันพังหมด นี่มันเป็นหัวคนเฉย ๆ มันจึงไม่ขาดอย่างนั้น นี่มันเป็นหัวใจมันจึงไม่ขาด อันนี้เราก็ปล่อยให้มันไปโดนรักโดนซัง รักอยู่ที่ไหนก็เอามากล่าว ไม่ใช่โดนแต่ หัวใจตัวไปโดนคนอื่นเข้าอีก คิดซังอันใดเอามากล่าวกันให้มันมาโดนหัวใจเจ้าของ อยู่อย่างนั้น โดนหัวหมู่อีกเอากันไป มันก็เป็นอยู่อย่างนั้น ถ้าอย่างมันเป็นหัวเรือ

หลวงปู่อ่อน ญาณวิจิ

๓๔

ที่เป็นไม้ มันก็จะไม่มีดี มันจะขาดถึงคอเรือ อันนี้มันเป็นหัวใจมันจะโดนสักเท่าไร ก็ไม่เห็นมันขาด ที่นี้ให้รู้จักว่ามันโดนฝั่งคือความรัก และความซัง ฉะนั้นจึงพลิก คมมันใส่ อย่างใจเรามันคิดไปหาผ้า ให้คิดว่ามันเผาเจ้าของหรือมันคิดไปหาคน หญิง ชาย มันคิดไปหาคน คนก็โขก ก็เขก ถ้าโขก ถ้าเขก มันก็เจ็บเหมือนกับคน คนที่มีอำนาจเหนือโขกหัวคนที่มีอำนาจน้อย มันก็ร้องไห้เพราะเสียเปรียบสารพัด อย่างมันเป็น อันนี้ใจเรามันถูกเขกหัวมัน มันก็เสียเปรียบมันอยู่นั้นแหละมันก็เป็น ทุกข์ขึ้นมา มันไม่ต่างกันเลย ให้เราพิจารณาดูให้มันเห็นอย่างนั้น ในที่สุดมันก็ หยุดเป็นอย่างนั้นแหละถ้าเราพลิกถูกมัน ถ้าเราคิดไม่ถูกเราก็หาความสุขไม่ได้ เหมือนกับเราฟันไม้ เอาสันมันฟัน ไม่เห็นทางที่จะขาดมีแต่เหนื่อยเท่านั้น ถ้าเรา ไม่พลิกคมมันใส่ ถ้าเราพลิกคมมันใส่ถึงว่ามันจะเข้าน้อยมันก็มีหนทางที่จะขาด เพราะมันเข้าไม่หยุด อันนี้มันก็อย่างนั้นไม่ต้องไปหาปัญญายาก มันว่าอันใด มันเป็นปัญญาอย่างนั้นไม่ใช่ปัญญาจะมีอยู่ทางอื่น อย่างเขามีของมาใช้อยู่ตาม หมู่บ้าน เขาได้อันใดเขาก็เอามาทำ ได้ซี่ชยะเขาก็เอามาทำเป็นที่รองหม้อ เอามาใส่ไฟ ไม้อย่างอื่นเป็นไม้ใหญ่ เขาก็เอามาทำบ้านทำเรือน เขาก็เอามาได้ ทุกอย่าง ที่เราคิดอยู่ทั้งวันทั้งคืนจะเอามาทำประโยชน์สักอย่างหนึ่งก็ไม่ได้ จะคิด เอามาทำความสุขขึ้นใส่ตัวก็ไม่ได้ แล้วเราจะไปหาเอาที่ไหน ปัญญามาแก้จิต ตัวคิดอยู่นั้นไม่มี ถ้าไม่เอาความคิดที่เราคิดอยู่นั้นมันไม่มีจะเอามาเป็นปัญญาเป็น ความรู้ได้ ถ้าไม่ทำอย่างนั้น มันเป็นอย่างนี้ ถ้าเรายอมโง่อยู่อย่างนี้มันก็โง่อยู่ เรื่อยไป ไม่รู้ จะเอาอันใดมาพูดให้มันเข้าใจและได้พูดกันอยู่ถึงขนาดนี้ยังไม่เข้าใจ ถ้าว่าเรือนก็ร้อนนั้นแหละ มันเผาหัวมันคือหัวใจทุกอย่างที่เราพูดว่ามันจริงๆ ใจ มันก็หาย ถ้าเชื่อว่าเป็นของร้อนจริงๆ ถ้ามันจริงเหมือนที่เราว่าวัวควายที่เคยรู้จัก มานั่นว่ามันเป็นความจริงมันก็หาย เพราะความรู้เหล่านี้มันติดมันรู้มาที่วัวควาย เงินทองเหล่านี้ มันเชื่อเข้าไปถึงกระดูกดำ ไม่ใช่เป็นอยู่เพียงเนื้อเพียงหนังมันเชื่อ พอแรง ถ้าเราจะพลิกอันนี้ใส่มันไม่ยอมเชื่อ แต่เราต้องบังคับให้มันเชื่อ เหตุนั้น

ท่านจึงว่า ตัวหนังสือตัวเดียวแปลไปร้อยแปดพันอย่าง อย่างตัว ก. แปลว่า กล้วย ก็ได้ ตัว ก. แปลว่า กินก็ได้ แปลว่า กายก็ได้ มันแปลไปได้ทุกอย่าง เช่นว่า กายก็ตัว ก. กิน ก็ตัว ก. เหล่านี้ ทำไมจึงฉลาดแท้ ที่จะว่าใส่หัวใจตัวทำไมจึงว่าไม่ได้ ถ้าว่าใจตัวดีทำไมว่าใส่ไม่ได้ ทำไมจึงไม่ฉลาด จึงไม่มีปัญญา ตัวไม่เอาปัญญา ตัวเอาตั้งแต่ใจ เอาแต่สัญญามาพูดกันอยู่นั้น ปัญญาก็ไม่เอาใช้ มันมีอยู่ในมันนั้นแหละมันพูดอะไรก็เอาอันนั้นแหละเป็นปัญญาสัญญาอันใดก็ปัญญาอันนั้นแหละ เราไม่พิจารณาสักครั้งให้มันเป็นปัญญา ให้มันเป็นแต่สัญญาจำว่าจริง ๆ อยู่นั้น ไม่ให้มันตัดจริงกันออกสักทีปัญญานี้ถ้าทำอยู่อย่างนี้มันก็ไม่มีที่อยู่นอกมันมีอยู่ในมันนั้นเท่านั้น ไม่เห็นมีอื่นมาบอก ตันเต็ง ตันรัง ตันยางเหล่านี้ ก็ไม่เห็นมันพูดว่า มันเป็นตันไม้ เป็นแต่เราผู้เดียวว่าเอาผู้เดียวอย่างนั้นหรือ ที่มันเป็นอยู่ในหัวใจ ตัวทำไมไม่เห็นว่ามันจริง จะพลิกใจลงใส่ให้มันถูก ให้มันเย็นก็ยังไม่เป็น ถ้ามันเป็นอย่างนี้มันก็โง่เท่านั้น เราจะไปหาปัญญาที่ไหน ปัญญาอย่างตัว ก. ก็ยังแปลไปได้หลายอย่างหลายอย่างว่าเป็นกิน เป็นกล้วย เป็นกาย ทำไมมันพูดไปได้ แต่ว่าพูด ไม่ว่าจะสักที ของสกปรก ว่าให้มันหาย ท่านพูดอย่างนี้ ท่านเรียกว่าปัญญา บางที่ท่านก็ว่ามันโง่ แปลตัว ต ไม่ออก แปลได้ แต่ว่า ตน หรือ ตาย ไปอย่างนี้แหละ แต่ว่า ต ว่า ตูด ไม่เห็นว่าจะสักที มันแปลไม่ออกมันจึงชอบอยู่นั้น ถ้ามันออก มันก็ไม่ชอบ เหมือนกับเราออกจากบ้าน ก็ต้องหนีจากบ้าน อันนี้มันแปลไม่ออก แปลได้ แต่ว่าตาย ว่าตุน อยู่อย่างนั้น มันจะแปลออกอะไรอย่างนั้น มันแปล ไม่ออก มันจึงได้ติด จะว่าไม่ติดอย่างไร ไปถึงสวรรค์ก็ดี ถึงพรหมโลกก็ดี ยังกลับมาเกิดอีก มันเป็นอย่างนี้แหละมันไม่เบื่อไม่หน่ายปัญญามันก็อยู่อย่างนี้แหละ จะไปหาที่ไหนปัญญาจะมาแก้ใจตัวให้มันดีมันไม่มี ปัญญาอยู่ทุกแห่งนั้นแหละ เหมือนกับสมบัติมันอยู่ทุกแห่ง แล้วแต่ผู้ใดจะเอามาทำได้อย่างกล่าวแล้ว ตั้งแต่ชั้ชยะเขาก็ยังเอามาทำประโยชน์ได้ ตั้งแต่ไฟเขาก็ยังเอาไปจุดไร่จุดนาได้ ผุ่นไฟเขาก็ยังเอาทำประโยชน์ได้ อย่างปุ๋ยเขาก็เอาผุ่นไฟไหม้

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

๓๖

นั้นแหละไปทำ เขาก็ยังทำได้ แต่ตัวเองไม่มีอะไร ร้อนเท่าไรทุกข์เท่าไร จะเอาความที่มันร้อน มันทุกข์พลิกเป็นคมมาตัดกันออกก็ไม่ทำจะไปหาปัญญาทางไหน มาตัดมัน มันก็มีอยู่ในมันนั้นแหละ ตัวไม่เอามาเป็นปัญญาให้มันเป็นแต่โง่อยู่นั้น เป็นสัญญาอยู่นั้น สัญญาก็ยกนั้นแหละ มันยกเจ้าของอยู่นั้น มันไม่ไปยกที่ไหนเลย มันยกที่หัวใจ นี่จึงเป็นคนโง่ อวิชาเอาเมื่อมารู้อย่างนี้ มันก็เกิดความสบาย วาบขึ้นมา มันก็จะหมดเท่านั้นของหนัก ภาราหเว ปัญจัก ชันธา มันก็เบาขึ้นมา ผลที่สุดมันก็รู้ชัดอย่างท่านได้อรหัตต์ ท่านวางขาดมันก็เหาะได้ มันเบาจริงๆ ท่านแก้ ท่านพอกฝนไปแล้ว ก็มีแต่ความเบาเท่านั้น นอกนั้นเอากำลังในการพอกฝน เฟ่งอย่างกลืน อย่างว่า ท่านทำเป็นไปได้อย่างนั้นแหละ เพราะท่านเห็นมันไม่อยู่อื่นจากใจ อันนี้เราหาไม่เห็น หาไฟหาลม เห็นแต่มันออกทางจมูก กับท้องแวน มันไม่เห็นมันเป็นตัวเป็นตน ที่จะเอาไปทำประโยชน์ ท่านเอาไปได้ อย่างลมเขาเอาไปอัดใส่ตีนรถยนต์พาวิ่งไปได้ ก็เป็นเพราะลมนั้น นอกนั้นมันอยู่ในตัวมัน ก็ลมนั้นแหละพาให้มันไปมันไม่ใช่อะไร ตัวเราอย่างนี้ก็เหมือนกันเราไปนั้นมานี้ได้ ก็เพราะลม เราทำการทำงานได้ ก็เพราะลมนั้นแหละ มันดัน มันก็มีกำลังอยู่ อย่างนี้แหละ มันไม่ใช่ไม่มีกำลัง มันหากทำเอากำลัง ใหญ่ไม่ได้หลายเหาะไม่ได้ มันได้แต่เพียงการใช้งานได้เท่านั้นลมมีกำลังดันได้เท่านั้น มันเป็นอย่างนี้แหละ จิตมันทำได้ขนาดนี้ เพราะว่าจิตเรามันรู้ไม่ละเอียดย มันรู้ไม่สิ้น ไม่สุดเหตุผล พระอรหัตต์ท่านรู้สิ้นสุดท่านก็ทำได้ ฉะนั้นวันนี้ ใครอยากพ้นทุกข์ อย่าไปหาทางอื่น มันจะพ้นไม่มีแล้ว รีบเลิกคิด เลิกพูด รีบมา ตั้งใจสงบมันจะเกิดความรู้ที่มันละเอียดถ้ามันคิดอยู่อย่างนี้ มันก็หยาบอยู่อย่างนี้ มันก็มีมมม มันก็ไม่เข้าใจอะไร อยู่อย่างนี้แหละ วันนี้ประชุมก็ได้เตือนให้มีความรู้ ทำให้มันเป็นทางพ้นทุกข์เป็นทางวิเศษทุกอย่างให้เข้าใจถ้าหากพากันอยากได้ ความพ้นทุกข์ อยากได้ความประเสริฐและวิเศษให้ทำตามเอาดังกล่าวนี

พระธรรมเทศนา

เทศนาแก่ญาติโยม ณ วัดจอมศรี
อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
โย จะ พุทธัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สาระณัง คะโต
จัตตาริ อริยะสัจจานิ สัมมปปัญญายะ ปัสสะติ
ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมัง
อะริยัญญัญจันตักัง มัคคัตถุติ

บัดนี้ จะได้เทศนาในสัจจะคาถาในchemeสะระณะสูตร เพื่อเป็นการ
เตือนใจ และสติปัญญาศรัทธาของท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ที่ได้มีใจศรัทธา
สละทรัพย์ สละปัญญา สละกำลัง ได้ทำการก่อสร้างมหากุศล มีสร้างพระพุทธรูป
องค์เทียบรูปพระชินราชองค์ใหญ่ขัดสมาธิ ๕ ศอกกว่า และได้สร้างพระอุโบสถใหญ่
ด้านยาวเมตรและด้านกว้างเมตร อันเป็นแรงศรัทธาแต่โบราณกาลไม่ค่อยจะมี
ศรัทธาได้สร้างกันให้เกิดมีขึ้นในพระศาสนา ก่อนมาเท่าไรนักเลย ก็จะฟังว่ามีพวก
พุทธบริษัททั้งหลายผู้ใจเปี่ยมอยู่แล้วด้วยมูลมหากุศล ได้มีน้ำใจศรัทธา ได้พา
กันสละทรัพย์สร้างให้บังเกิดมีขึ้นอีกในคราวนี้อีกแล้ว อันกิจการอันใหญ่ถึงขนาดนี้
จะสร้างให้เป็นการสำเร็จขึ้นมาได้ก็ต้องอาศัยท่านพุทธบริษัทผู้มีน้ำใจบุญได้สละ
ทรัพย์คนละมากบ้าง น้อยบ้างเข้าสมทบกันเป็นทุนสร้างเป็นจำนวนเงิน แสน หมื่น
พัน ร้อย บาท สตางค์ ดังนี้คือการอันพุทธบริษัทจะได้มีใจบุญ มีศรัทธาสละ
ทรัพย์ได้มากถึงเพียงนี้ ก็ต้องเนื่องมาจากท่านพระครูพิทักษ์ คือท่านหลวงพ่อตู้

หลวงปู่อ่อน สุวณฺสี

๓๘

ผู้ท่านมีวาสนา แต่ท่านได้มีเอาไว้ ได้อุตสาหะเที่ยวเดินแสวงหาวิชาความรู้ไปเรียนถึงเมืองอุบล อยู่เรียนความรู้ในสำนักท่านเจ้าคุณอรियะกวี ท่านได้ตั้งใจศึกษาดีและประพฤติปฏิบัติดี และท่านเจ้าคุณอรियะกวีได้ตั้งท่านเป็นสมุห์เป็นผู้รับใช้ท่าน ท่านเรียนอยู่เมืองอุบลพอควรแล้ว ก็ได้ลาท่านพระเจ้าคุณอรियะกวีไปเรียนกรุงเทพฯ พักเรียนอยู่วัดเทพศิรินทราวาสอีก พอท่านเห็นว่า ท่านมีความรู้พอสมควรแล้ว ท่านจึงมีน้ำใจเปี่ยมอยู่แล้วด้วยเมตตาแก่บิดา มารดา ตลอดจนพวกญาติ ๆ และพวกลูก ๆ หลาน ๆ ทั้งหลายในอำเภอกุมภวาปี ท่านจึงได้หยุดการเรียนกลับมาเห็นที่วัดจอมศรี เป็นโนนวัดเก่าร้างอยู่ ท่านจึงได้มานำพาพวกทายกทายิกาติดบูรณะสร้างให้เป็นวัดขึ้นมาจนเป็นวัดเป็นปึกแผ่นแน่นหนามาจนอวสานในชีวิตของท่านลง เมื่อท่านได้มาสร้างวัดจอมศรีให้เป็นขึ้น และได้มีการสั่งสอน ได้ตั้งโรงเรียนสอนพุทธบริษัททั้งหลายให้แก่พวกเด็ก ๆ หลาน ๆ ของท่านลงเป็นที่แรก โดยไม่มีเงินเดือนอะไร ท่านก็อุตสาหะสอนด้วยน้ำใจเมตตาของท่าน จึงมีบุคคลท่านผู้มีน้ำใจหวังดีแก่ลูกของตน ได้นำลูกมาฝากท่าน ๆ ก็รับไว้สั่งสอนจนได้มีนักเรียนมากขึ้น เป็นจำนวนสิบ ๆ คนทางฝ่ายเจ้านายผู้ปกครองบ้านเมืองเห็นดีได้มาตั้งโรงเรียนประจำอำเภอขึ้นในวัดจอมศรีของท่าน จนต่อมาข้าพเจ้าได้มาบวชเป็นสามเณรอยู่วัดจอมศรี ๓ พรรษา ได้อุปสมบทเป็นพระ ได้ออกจากวัดจอมศรีนี้ หนีไปเที่ยวรุดงค์กรรมฐานแล้วหลายปี ทางฝ่ายบ้านเมืองจึงได้ย้ายโรงเรียนจากวัดจอมศรีนี้ ไปตั้งอยู่ที่ศาลอำเภอเก่า เพราะอำเภอได้ย้ายไปตั้งอยู่ดงเมือง ที่เป็นอำเภออยู่ทุกวันนี้แล้วดังนี้

ด้านการสั่งสอนพวกทายกทายิกา ท่านอุตสาหะสั่งสอนด้วยปฏิภาณตามความสามารถของท่านรู้ธรรม เข้าใจธรรม ตลอดท่านคิดหาหนังสือธรรมต่าง ๆ มีโลกนัย ไตรภูมิและหนังสือตามท่านพบปะ เห็นว่าเป็นธรรมอันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ได้ยินได้ฟังแล้ว ท่านก็เอามาเทศนาให้พวกบริษัทของท่านได้ฟัง

กัน ด้านการบำรุงชาติพระศาสนา เช่น การก่อสร้างและทำกินต่าง ๆ ท่านก็ได้
 อุตสาหะ แนะนำทั้งท่านได้นำทำให้เป็นตัวอย่าง มีทำกุฏิใหญ่โต้งที่พวกเราได้
 มองเห็นกันอยู่บัดนี้เป็นต้น ทั้งท่านทำฐานของพระอุโบสถใหญ่เป็นรากฐานไว้เป็น
 ที่สุด ชีวิตท่านได้สิ้นไปก่อนพระอุโบสถของท่านยังไม่แล้ว จึงเป็นหน้าที่ของพวก
 บริษัทของท่าน ยังอยู่มามองเห็นว่า ท่านได้ทิ้งมหากุศลไว้ให้ จึงต่างได้พากันมี
 ศรัทธาสละทรัพย์กันออกสมทบทุนสร้างกันให้เป็นผลสำเร็จ เพื่อเป็นการสนอง
 ตอบแทนบุญคุณของท่านให้เต็มใจ ตามความสามารถของตน ๆ จนการงานใหญ่
 สองอย่างให้เป็นผลสำเร็จขึ้นมาในพระศาสนาได้ดังนี้ ก็เป็นอันพบได้ว่า พวกท่าน
 ทั้งหลายได้ทำเป็นการถูกต้องตามคำสอนของพระองค์ผู้ท่านเป็นศาสดาเอกในโลก
 สรรเสริญไว้ว่ากตัญญูกตเวทิตา ใจความว่า โลกอันใหญ่จะตั้งอยู่ได้ก็ต้องอาศัย
 บุคคลสองจำพวก คือ บุพการีชนผู้อุทิศส่าห์ทำคุณให้งามความดีไว้ เป็นรอยแก่
 ผู้อยู่ภายหลัง

เหมือนท่านพระครูพิทักษ์หลวงพ่อตั้งเป็นต้นนี้ ๑ กตัญญูกตเวทิตาบุคคล
 คือ บุคคลผู้ได้รับคุณกับท่านผู้มีคุณแล้ว ได้อุตสาหะรักษาคุณของท่านไว้ และ
 ทำประโยชน์ให้และทำบุญกุศลอุทิศส่วนบุญให้ท่านผู้มีคุณ เหมือนดังพวกท่าน
 ทายกทายิกาภูกุมภวาปีทั้งหลายได้ทำถวายท่านหลวงพ่อตั้งอยู่ ดังใครได้มองเห็น
 โโบสถ์ใหญ่และพระพุทธรูปใหญ่ตลอดเครื่องปลูกสร้างทั้งหลายมีกุฏิและเมรุเป็นต้น
 อยู่ในวัดจอมศรีอยู่บัดนี้ ก็นับว่าเป็นเครื่องบอกตัวบุคคลผู้ประกอบด้วยบุคคลดี
 สองจำพวก อันพระพุทธเจ้าสรรเสริญไว้แจ้งชัดแก่ผู้ได้มาเห็นทั้งหลายอยู่แล้ว
 นี้เอง บุคคลสองจำพวกนี้ พระพุทธเจ้าสอนไว้ว่า เมื่อยังมีชีวิตอยู่ในมนุษยโลกก็
 จะมีแต่ความบันเทิงใจ เมื่อจุติจากมนุษย์นี้ ก็จะได้ไปบันเทิงความสุขอยู่ใน
 สวรรค์เป็นอย่างต่ำดังนี้แล

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๔๐

ต่อไปนี้ก็จะได้อธิบายอุเทศคาถาดังได้ยกไว้ในเบื้องต้นว่า

โยจะพุทธรัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สาระณังคะโต จัตตาริอริยะสัจจา
นิ สัมมปัณฺณายะปัสสະติ ทุกขัง ทุกขะสะมุปาทัง ทุกขัสสะจะ อะติกกะมัง
ดังนี้เป็นต้น

ใจความว่า บุคคลจะรู้แจ้งอริยสัจธรรมทั้งสี่ได้ จนทำจิตของตัวเข้าถึง
ความพ้นจากทุกข์ เป็นอริยชนขึ้นมาได้ ต้องเป็นผู้ได้ปฏิญาณตน ให้เข้าถึงพระ
ไตรสรณคมน์ คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งของตนแล้วเสียก่อน
จึงจะปฏิบัติให้ใจของผู้ฟังพระได้สรณคมน์นั้น บรรลุรู้แจ้งในสัจธรรมทั้ง ๔ ของ
พระองค์ ทั้งนี้ขึ้นมาในใจของผู้นั้นได้ เหมือนประวัติของพระองค์สอนพวกพุทธ
บริษัทของท่านได้บรรลุรู้แจ้งอริยสัจธรรมมา เมื่อพระองค์ได้เทศนาพระธรรม
จักกัปปวัตตนสูตร โปรดพวกปัญจวัคคีย์ให้เกิดความเชื่อความเลื่อมใส มีพระอัญญา
โกณฑัญญะ ได้บรรลุพระโสดาบัน เป็นต้นแล้ว พระองค์ก็ได้บวชเอหิภิกขุเรียก
ให้เข้าถึงพระไตรสรณคมน์ขึ้นไว้ก่อนแล้ว พวกพระปัญจวัคคีย์ได้ปฏิบัติพระไตร
สรณคมน์ตามพระองค์ไปจนถึงกลางพรรษาของปีนั้นพระองค์เห็นพวกปัญจวัคคีย์
ได้ปฏิบัติพระไตรสรณะคมณ์ มีอินทรีย์แก่กล้า พอสมควรได้บรรลุอริยสัจธรรม
ได้แล้ว พระองค์จึงได้เทศนาอริยสัจธรรมแสดงอนัตตะรักขะณะสูตร โปรดพวก
พระปัญจวัคคีย์ให้ได้บรรลุ รู้แจ้งอริยสัจธรรมเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ดังนี้ เหตุ
นั้นเมื่อพระองค์ท่าน เมื่อท่านได้เทศนาแสดงธรรมใคร ๆ ให้ได้บรรลุสัจธรรมแล้ว
ก็ดี หรือได้รับเพียงความเข้าใจธรรมให้เกิดความเลื่อมใสขึ้นในใจของบุคคลผู้ได้
สดับนั้นแล้วดังนี้คือ ชี้ออกรูปว่าเป็นอนัตตาและเป็นอนิจจัง และเป็นทุกข์ และ
ชี้ออกใจเป็นตัวสมมุติให้ เพราะใจมันเป็นตัวรู้จักสุข รู้จักทุกข์ รู้จักไม่สุขไม่ทุกข์

เป็นตัวตณหาได้แก่ กามตณหาเป็นทั้งเป็นตัวสังขารและตัววิญญาณรวมกันอยู่ว่า ใจอันเดียว ดังนี้พระองค์ต้องให้ถึงสรณคมน์ดังพวกพระปัญจวัคคีย์นี้สิ้นด้วยกัน ทั้งนั้นไปที่เดียว ฉะนั้นพระองค์จึงได้รับสั่งพวกพระมหาสาวกใหญ่มีพระมหาสารี บุตร พระโมกคัลลานะ พระมหากัสสปะ เป็นต้น รับพวกเข้าในพระศาสนาเป็น ลูกศิษย์ก็ให้รับด้วยการแสดงตนเข้าฟังพระไตรสรณคมน์นี้ ก่อนด้วยกันเหมือน พระองค์ ดังนั้นเมื่อใครได้ถึงสรณคมน์แล้วก็ดี ก็ต้องตั้งตนปฏิบัติกอบพระได้ สรณะคมณ์จริง ๆ ต้องมีศีล ๕ และการทำทานประจำตัว มีไหว้พระนั่งสมาธิภาวนา ไปทุกคำทุกเช้าดังนี้ไปทุกวัน ห้ามการนับถือภูตผีปีศาจต่าง ๆ และห้ามการนับถือ ฤกษ์ยาม เสียเคราะห์แต่งแก้สะเดาะนามต่าง ๆ ดังนี้ พระไตรสรณคมน์จึงจะมี อำนาจเป็นการศักดิ์สิทธิ์ ให้ใจบรรลู่เห็นแจ้งในพระอริยสัจธรรมทั้ง ๔ ขึ้นมาได้ เหมือนอย่างบุพการีชนโบราณกาลได้มีใจศรัทธาสรางพระพุทธรูปให้มีไว้ประจำ พระพุทธศาสนา จนมาถึงพวกพุทธบริษัทหมู่พวกเราได้มีน้ำใจศรัทธาสรางพระ พุทธรูปใหญ่ขัดสมาธิ ๕ ศอกกว่า รูปเทียบพระชินราช จังหวัดพิษณุโลก กันอยู่ เวลานี้ก็ต้องเอาทองต่าง ๆ มีทองเหลือง ทองแดง ทองสัมฤทธิ์ เป็นต้นมาประ สมกันให้หลาย ๆ ธาตุเพื่อให้พระเป็นของศักดิ์สิทธิ์ด้วยกำลังของธาตุทั้งหลายนั้น แล้วยังต้มทองด้วยไฟของร้อน แล้วเอาสูบเป็นธาตุลม สูบลมพุงใส่ไฟให้ไฟร้อนถึง ขนาดจนทองหลอมเปื่อยเป็นธาตุน้ำ สมควรเทใส่หุ่นรูปพระได้ดี ทั้งมีการทำพิธี อัญเชิญพวกเทพดาอินทร์พรหมยมยักษ์ทั้งหลายมารวมให้ความศักดิ์สิทธิ์ทั้งพวก หมู่พระสงฆ์ก็มีการทำพิธีสวดพระปริตรมงคลและสวดพระพุทธานิเชก ทั้งพวก พระที่ท่านได้มีใจเป็นสมาธิวิเวกศักดิ์สิทธิ์ท่านก็นั่งเข้าที่

๑ ให้บวชทิสสะคะมะณู อุปสัมปะทา สั่งพระมหากัสสปะ เป็นต้น ให้บวช กุลบุตรด้วยญัตติ จะพาดุททะกัมพะวาจา มีขอถึงพระไตรสรณคมน์แล้ว จึงมีรับ

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๔๒

ศีลภายหลัง เพื่อเป็นข้อปฏิบัติพระไตรสรณคมน์ให้เป็นการบริสุทธิในผู้บวชเข้ามา ในพระพุทธศาสนาตั้งนี้เป็นต้น

ฉะนั้นจึงการหล่อพระจะได้เป็นพระอันศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาได้ ก็ต้องอาศัย นายช่างผู้ชำนาญรู้จักพุทธลักษณะแท้จริง แล้วปั้นรูปหุ่นให้ได้สัดส่วนถูกต้อง พุทธลักษณะแท้จริงดังภาษิต

พวกพุทธบริษัท ๔ ทั้งหลายได้พร้อมใจกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ตั้งจิตศรัทธาลงว่า มีเจตินดีในการหล่อพระพุทธรูปเป็นพระประธานนี้ ๑ แล้วจึงให้ผู้มีใจเป็นศีลธรรม อัญเชิญประกาศ พวกเทพบุตรเจ้าเหล่าเทวาอินทร์พรหมทั้งหลายให้ทราบทั่วกันได้มาประสิทธิ์ประสาทอำนาจพรทิพย์ ให้พระที่หล่อให้เป็นการศักดิ์สิทธิ์นี้ ๑ แล้วท่านที่ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย ได้มีใจศรัทธาสวดพระพุทธรูปมนต์ต่างๆ เฝงจิตส่งเข้าไปในองค์พระให้ศักดิ์สิทธิ์นี้ ๑ จึงมีพวกพระสงฆ์อีกพวกหนึ่งเข้าพิธีสวดพระพุทธรูปอภิเษก และมีการนั่งสมาธิใช้อำนาจจิตที่รวมเป็นสมาธิอันศักดิ์สิทธิ์ เฝงเข้าไปในองค์พระให้ความศักดิ์สิทธิ์พระพุทธรูปบังเกิดมีสมบุรณ์ขึ้นมาได้ดังนี้ จึงเมื่อท่านใดใครได้มีใจศรัทธาสรางพระให้เป็นองค์ขึ้นมาได้ ด้วยความยากลำบาก ดังนี้ จึงเป็นมหากุศลอันหาประมาณนี้ได้ จึงเป็นพระควรกราบไหว้แก่บุคคล เบื้องหลังได้บุญมากดั่งนั้น

แลการสร้างพระอุโบสถใหญ่ให้เป็นขึ้นมาได้ก็เหมือนกัน คือต่างท่านผู้มีใจบุญทั้งหลายได้สละทรัพย์กันสมทบทุนซื้อเอาอิฐ เอาปูน กรวด ทราย เหล็ก ต่าง ๆ มารวมกันทำขึ้นด้วยอำนาจจิตศรัทธาของแต่ละบุคคลทั้งหลายรวมกันสร้างให้เป็นโบสถ์ขึ้น มีพวกพระสงฆ์ได้ทำสังฆกรรม มีสวดถอนเสมาเก่า จึงได้ทำการสวดถอนขึ้นก่อนจึงจะทำเสมาใหม่นี้ทับลงไปให้เป็นเสมาสมบุรณ์ขึ้นมาได้ พวกพระสงฆ์ก็ได้สวดถอนกันให้เป็นการเสร็จสิ้นเรียบร้อยดีแล้ว จึงได้ให้สงฆ์ ๔ รูปเป็นต้น ออกไปจากสงฆ์ไปทักษิณรอบโบสถ์ พระก็รู้จักว่าโบสถ์

เป็นหินอยู่ดี ๆ แล้ว ก็ยังจำต้องได้สวดถามกับพวกโยมผู้ถือศีล ๘ นุ่งขาวห่มขาว
 อีกว่า อุตะรายะ พิสายะ กิง นิमितตัง ว่าในปุพพทิศมีอะไรเป็นนิमित พวกนุ่งผ้าขาว
 บอกโบเสมาที่จะผูกขึ้นนั้น แล้วจึงให้พร้อมกันว่า ปาสาโน กิง นิमितตัง พระถามซ้ำ
 อีกว่า ปุพพะพิสายะ ปาสาโน กิง นิमितตัง พวกนุ่งขาวก็ ตอบว่า ปาสาโนกันเต
 ดั่งนี้จึงแล้วพวกพระ ๔ รูป และพวกนุ่งผ้าขาวจึงได้เดินไปทักษิณที่ ๒ และที่ ๓
 ไปตลอดครบ ๘ ทิศแล้ว ทักอุตรทิศซ้ำอีกเพื่อให้ทักรอบสมบูรณ์ สงฆ์ ๔ รูปจึงเข้า
 ไปในสงฆ์ พวกพระสงฆ์จึงได้ทำการสวดผูกญัตติให้เป็นเสมาสมบูรณ์ เรื่องทำ
 สังฆกรรมทั้งหลายต่าง ๆ มีอุปสมบทกรรม เป็นต้น เป็นการสำเร็จสิ้นไปได้ดังนี้

นี่แลฉันทพระอุโบสถจะเป็นขึ้นมาได้ต้องอาศัยศรัทธาของบุคคลสร้าง
 ให้เป็นขึ้นมา พระพุทธรูปใหญ่ชัดสมาธิ ๕ ศอกกว่า ตลอดพระพุทธรูปทั้งหลาย
 ใหญ่น้อย มีรูปพระชินราชเป็นต้น ตัวอย่างของพระพุทธรูปอันหมู่ชาวพวกเราสร้าง
 ให้เป็นขึ้นมาอยู่บัดนี้ก็ดี ก็อาศัยศรัทธาของพวกบุคคลเราสร้างให้เป็นขึ้นมา
 ทั้งนั้น ไม่มีพระอินทร์ พระพรหม เทวดา เทวบุตร ครุฑพ่าห์ที่ไหนมาสร้างมาทำให้
 เป็นขึ้น เมื่อพวกมนุษย์ทำอะไรก็ทำให้เป็นขึ้นมาได้ แต่สิ่งอื่นภายนอกตัวแล้ว
 เคาใจตนนึกคิดไม่อยากจะรู้ความหมายของที่ตนสร้างขึ้น สมมุติชื่อขึ้นทั้งหลายว่า
 นั้นแม่นอันนั้นนี้แม่นอันนี้ อันนั้นดีสวย อันนี้ไม่ดีไม่สวยกันไปอยู่ พระองค์จึงว่า
 เป็นพวกมนุษย์ปุถุชนคนมืดคนหนา ดังนั้นความคิดทำคิดสร้างอะไร ๆ ให้เกิด
 ให้เป็นขึ้นมาก็เป็นใจของตนผู้เป็นคนอยู่ เดียวนี้พระกิติ โบสถอันปลุกสร้างเป็น
 การแน่นอน ทั้งให้สำเร็จการทำสังฆกรรมได้ทุกอย่างก็ดี ก็เพื่อใจคิดทำให้เกิด
 ให้เป็นขึ้นมาได้ ตัวพระจริงพระอุโบสถจริง ก็มีอยู่ในใจของบุคคลเราทั้งนั้น
 ใครตั้งใจปฏิบัติให้พระให้โบสถ์เกิดขึ้นในใจตนคนนั้นก็จึงจะพ้นทุกข์ เหมือนพระ
 พุทธเจ้า คือ พระอริยสงฆ์เจ้าผู้ท่านพ้นทุกข์ ท่านก็ปฏิบัติให้ใจท่านเป็นพระขึ้น
 เป็นโบสถ์ขึ้นมาในใจของท่านนั้นทั้งนั้นท่านจึงมาบัญญัติการทำโบสถ์ต้องให้สงฆ์

หลวงปู่อ่อน สุวณฺสี

๔๔

พร้อมเพรียงกันทำสังกรรมสวดผูกสวดญัตติ ให้ถูกต้องเหมือนท่านได้ทำให้เกิด มีขึ้นมาในใจของท่านแล้วดังนั้น ดั่งธรรม ๓ ไตร ท่านกล่าวไว้ว่า ใครอยากพ้นทุกข์ ด้วยตนเองให้ตั้งใจภาวนาปฏิบัติให้รู้วัตร ๖ ให้คติ ๕ ให้รู้เสมา ๘ ทิศ และให้รู้ อุบายภายในอาจารย์สวดชวาซ้ายในอุบายภายนอกอาจารย์ สวดชวาซ้ายนอกให้รู้พ่อใน แม่ใน ให้รู้พ่อนอกแม่นอก ให้รู้ครองใน ให้รู้ครองนอก และให้รู้วินัยใน ให้รู้วินัย นอก ดังนี้ ใครภาวนา พิจารณาเห็นขึ้นมาได้ด้วยใจตนเอง ผู้นั้นเป็นพระพ้นทุกข์ ในผู้ตัวผู้นั้นเองดังนี้

รู้จักวัตร นั่นคือ รู้ จักขุ วัตตัง ตาเป็นวัตรคนทั้งหลายหากพากัน ปฏิบัติดีชั่วผิดถูกอย่างไร ก็หากปฏิบัติกระทำตามตาเห็นทั้งนั้นเป็นต้น โดดัง วัตตัง มานัง วัตตัง ชิวหาวัตตัง กายะวัตตัง มะโนวัตตัง ที่ ๒ หูเป็น วัตร จมูกเป็นวัตร ลิ้นเป็นวัตร กายเป็นวัตร ใจเป็นวัตร ใครจะทำบุญ สุนทานอันใด ก็เอาของ ๖ อย่างนี้ทำ

รวมความในการปฏิบัติ ท่านว่าเป็นปัญหาไว้ว่า ๖ สอง ๖ ยกออก สองตัวแล้วอยู่หัวตัวเดียวอย่าละนะตัวใดให้ะตัวนั้น ใครแก้ปัญหานี้ได้เป็นผู้ ประเสริฐ เหาะเห็นเดินอากาศได้และดังนี้

๖ สอง ๖ ให้ยกออกสองตัวนั้นถือให้ยกกรักยกชังของหัวใจติดของตน นั้นออกเสีย แล้วอยู่หัวตัวเดียวอย่าละแก้วคือแก้วตัว รู้จักรักรู้จักชังถึงหัวใจจริง เอาใจรู้จริงรู้รักรู้ชัง แล้ววางออกจากรู้ใจจริงให้หมด นะตัวใดให้ะตัวนั้น นะ คือ นำใจตัวรู้จริงเห็นให้กำหนดรู้สิ่งที่ทำให้ใจอยู่นั้น วิเศษแล ทำอริยสังขาร ๓ ให้เกิดขึ้นในดวงใจปัญญาท่าน รู้เป็นองค์สัมมาทิฎฐิ สัมมาสังกัปปो ท่าน กำหนดทุกข์ ท่านรู้ทุกข์ว่าเป็นของมีจริง มีชาติทุกข์ เป็นต้น จนถึงมรณะทุกข์เป็น ของมีจริง เพราะคนสัตว์เทวบุตร เทวดาทั้งหลาย จะมีกันเต็มโลกอยู่ได้ก็ต้องมา จากเกิดกันทั้งนั้น แล้วก็มีตายกันเป็นที่สุดทั้งนั้น เมื่อพระองค์เห็นว่าทุกข์เป็นของ

มืออยู่จริงดังนี้แล้ว ปัญญาท่านจึงดำริออก ทำตัวออกจากโทษความชั่วต่าง ๆ ทางคำพูดก็พูดแต่สัมมาวาจา เว้นจากพูดมิจฉาววาจา พูดโกหกท้วงเว้นพูดคำส่อเสียด พูดคำหยาบด่าคนและสัตว์เป็นต้น เว้นพูดคำออกไป คำไม่มีประโยชน์อย่างเด็ดขาดนี้ทางคำพูดทุกเป็นศีลทางคำพูด ปัญญาท่านรู้การกระทำกิจการงานทางกายเป็นสัมมากัมมันโต ท่านเอาปัญญาความรู้ท่านรักษากายให้เว้นมิจฉากรรม เว้นการฆ่าสัตว์ต่าง ๆ เว้นการลักขโมยของ ๆ ผู้อื่น เว้นการเล่นลูกเมียและลูกพี่ของผู้อื่นอย่างเด็ดขาด นี้เป็นศีลทางกาย ปัญญาท่านตามรักษาตัวในการหาเลี้ยงชีวิตให้เป็นสัมมาอาชีพหาเลี้ยงชีพรวมอยู่เป็นนิจคือ การเว้นหาเลี้ยงตัวด้วยมิจฉาอาชีพะ ควรหาเลี้ยงชีวิตชนิดเว้นการซื้อขายมนุษย์ คือหันมาเลี้ยงชีวิตสัตว์ เว้นการฆ่าและซื้อขายสัตว์ เป็นต้น มีชีวิตอยู่มาเลี้ยงชีวิตตัว เว้นการซื้อขายของมีนเมาตลอดฝิ่นกัญชา เป็นต้น เว้นสารคนเสพติดและกินตายเป็นที่สุดอย่างเด็ดขาด หาเลี้ยงชีพเป็นศีลแล้วท่านเอาปัญญาพิจารณาออกจากทุกข์ เพียรรักษากายใจตัวให้เป็นสัมมาวายามะนี้เพียรเอาตัวออกจากบาป ภาวนาเจริญปัญญาพิจารณากายตนเฉพาะจิตธรรมมีกุศลธรรม อกุศลธรรม อภัยาคะตะธรรม เป็นต้น อันมีอยู่ในตนให้เห็นแจ้ง เพื่อจะรักษาตนให้เป็นศีลอยู่เป็นนิจ จะได้ชื่อว่าผู้รักษาตนให้ออกจากบาปได้อยู่เป็นนิจ แล้วให้มีภาวนาว่า พุทโธ๑๑ หรือธัมโม ๑ หรือว่าสังโฆ๑๑ อยู่ในใจตนเป็นนิจ ทั้งกำหนดพิจารณาสติปัฏฐาน ๔ มีพิจารณากายตนเป็นต้นอยู่เป็นนิจ จะได้ชื่อว่าเพียรทำกุศลให้เกิดขึ้นในตนอยู่เป็นนิจ การให้ท่านรักษาศีล ภาวนา ได้ตนมีศรัทธาอุตสาห์ ทำขึ้นให้มีได้แล้ว ทั้งสัจจะกระทำให้เกิดมีขึ้นในตนอยู่เป็นนิจไม่ให้ขาด ไม่ให้เว้นวัน ได้ชื่อว่าผู้กระทำสัมมาสติและสัมมาสมาธิให้เกิดมีขึ้นในตน ก็ได้ชื่อว่า ผู้ได้เจริญอริยสัจธรรมของจริง ๔ อย่างให้เกิดขึ้นในตนอยู่ทุกเมื่อ ทั้งได้ชื่อว่า ผู้ได้เจริญ

หลวงปู่อ่อน ญาณวิริ

๔๖

มรรคองค์สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो ให้เป็นที่อยู่ที่เดียว ก็จะสมรูปเปรียบท่านทำพิธีหล่อพระให้เป็นพระอันสมบูรณ์ และพิธีผูกพัทธเสมา ดังอธิบายมาแล้ว หินโบเสมา ก็ใครก็รู้ว่าหิน ก็ยังหักแล้วหักเล่ากันอยู่จนให้พอ จึงเป็นโบสถ์สมบูรณ์ขึ้นมาได้ นาคบวชอุปัชฌาย์หรืออาจารย์ ก็หากเป็นผู้ตั้งชื่อให้อาจารย์สวดก็ยังไม่หักชื่อและถามชื่ออยู่จนพอ จึงสมมุติเป็นพระขึ้นได้ นี้ผู้เจริญ อริยสัจ ๔ ก็ภาวนาทักจนให้ใจเห็นแจ้งว่า เรารู้แจ้งแล้วพ้นและจึงจะถึงมรรคถึงผลเป็นมรรคผลขึ้นมาในใจของผู้ตั้งใจปฏิบัติได้แล ได้อธิบายมากก็เห็นว่าเป็นการสมควรของท่านพุทธบริษัท ผู้อ่านและผู้ใคร่ควรได้ปฏิบัติตามธรรมนี้ ขอจงได้ประสบผลอันสิ่งใจตน มีปรารถนาจงทุกประการเทอญ

ชมรมพุทธศาสน์

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างถูกต้อง
๒. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
๓. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่สมาชิกและผู้สนใจ

แนวทางปฏิบัติ

๑. เผยแพร่ธรรมะให้แก่สมาชิกและผู้สนใจโดยการจัดเทศน์หรือปาฐกถาธรรม ตามโอกาสอันควร
๒. เผยแพร่ธรรมะให้แก่สมาชิกและผู้สนใจ โดยการจัดหาหนังสือหรือวารสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้สมาชิกได้ศึกษา
๓. ส่งเสริมให้สมาชิกและผู้สนใจ ได้มีการฝึกอบรมทางด้านสมาธิ ภาวนา
๔. ส่งเสริมให้สมาชิกและผู้สนใจ ได้มีโอกาสไปคารวะครูบาอาจารย์ และบำเพ็ญธรรมปฏิบัติ
๕. เป็นศูนย์กลางให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยน ยืม หนังสือธรรมะอันมีคุณค่าระหว่างสมาชิกด้วยกัน
๖. ชักชวนให้สมาชิกและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในวาระอันสำคัญตามประเพณีนิยมของพุทธศาสนิกชน
๗. เผยแพร่ธรรมะให้แก่สมาชิกและผู้สนใจ โดยการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะที่น่าสนใจ

ชมรมพุทธศาสตร์
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

